

Beszámoló az LdV–HU–09–VEP–3009 számú,
„Szakképző iskolák könyvtári szolgáltatásainak tanulmányozása”
című projekt tanulmányútjairól

GRANADA (SPANYOLORSZÁG): 2009. OKTÓBER 25 – NOVEMBER 1.
COSENZA – RENDE (OLASZORSZÁG): 2010. ÁPRILIS 4–11.

Írták:

Bíró Katalin
Borbásné Sajti Emese
Bujdosó Hajnalka
Pap Éva
Sunyovszky Anna
Sutka Irén

Szerkesztette:

Oros Sándor

**Szeged
2010**

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
I.1. Az út célja	3
I.2. A kiválasztott országok	3
I.3. A tanulmány felépítése.....	3
II. A spanyol oktatási rendszer	4
II.1. Iskola előtti nevelés (Educación Infantil):.....	4
II.2. Általános iskola (Educación Primaria)	4
II.3. Középiskola (Educación Secundaria Obligatoria – ESO és Bachillerato vagy Formación Profesional)	4
II.4. Felsőoktatás.....	5
II.5. Felnőttoktatás	5
II.6. Oktatás kompetencia alapon.....	5
II.7. Az oktatás és a könyvtárügy kapcsolata	6
II.8. Könyvtárhasználati ismeretek egyetemi credit pontokért.....	7
II.9. Az iskolai könyvtárak és könyvtárosok. Az olvasásfejlesztés.	7
II.10. A kommunikációs kompetencia fejlesztésének lépései.....	8
II.11. „Sajátunknak érezni a könyvtárat”	8
III. Az olasz oktatási rendszer	9
III.1. Iskola előtti nevelés.....	10
III.2. Általános iskola (scuola primaria).....	10
III.3. Középiskola	10
III.4. Felsőfokú szakképzés (IFTS).....	11
III.5. Felsőoktatás.....	11
III.6. Felnőttoktatás	11
III.7. Az olasz iskolai könyvtárak	12
III.8. Az iskolai könyvtárak távlati terve.....	13
IV. A meglátogatott könyvtárak részletes bemutatása	14
IV.1. Spanyolország	14
IV.2. A meglátogatott olaszországi könyvtárak	33
V. Összegzés	44

I. Bevezetés

I.1. Az út célja

Szakképző iskolák könyvtári szolgáltatásainak tanulmányozása című program keretében tíz magyar könyvtáros szakmai tanulmányúton vehetett részt Spanyolországban, Granadában, valamint szintén tíz iskolai könyvtáros az olaszországi Cosenzaban. Mind a két országban egy-egy hetet tölthettek a résztvevők. A hazai szervezők és a külföldi partnerek igyekeztek a lehető legtöbbet megmutatni a szűkösre szabott időkorlátok között.

A projekt célja, hogy tanulmányutak szervezésével megismertesse a résztvevő szakiskolai könyvtárosokat a külföldi könyvtárak szolgáltatásaival, struktúrájával, a könyvtárhasználók (olvasók) és könyvtárosok képzésének gyakorlatával, összességében egy eltérő kulturális közegben működő könyvtári rendszerrel, kiemelten a szakképzőiskolai könyvtárak helyzetével.

A tanulmányút keretében lehetőségünk nyílt közvetlen tapasztalatok szerzésére, kapcsolatok kialakítására, a spanyol, az olasz és a magyar könyvtárügy és könyvtári szolgáltatások összehasonlítására. A tanulmányunk célja, hogy – a magyar könyvtárügyet is érintő – tapasztalatainkról beszámoljunk, egy kis betekintést nyújtsunk a spanyol és az olasz iskolai könyvtárak világába.

I.2. A kiválasztott országok

A szakirodalmat olvasva ritkán találkozunk a két országgal, így mindannyiunk számára szinte ismeretlen rendszert láthattunk. Mindkét célország könyvtárügye hasonló a magyarországihoz. Mint a világon szinte mindenütt, hasonló problémákkal küzdenek a meglátogatott országok könyvtárai is. Az általános gazdasági válság hatása, a kulturális politika szűkös anyagi keretei mostohagyermekké teszik a könyvtárakat, különösen az iskolai könyvtárakat.

Tapasztalataink azt mutatták, hogy az igen nehéz helyzetben lévő könyvtárakat a lelkes könyvtárosok mozgatják. Általános a szakemberhiány, az (állománygyarapításra fordítható) anyagi források és a megfelelő szabályozás hiánya, valamint a világban általánosan megfigyelhető olvasási- és könyvtárhasználati változások is súlyos sebeket ejtenek a könyvtárügyön. Ezen – itthon is nagyon ismert, s sok helyütt taglalt – súlyos problémák ellenére a könyvtárak működnek, a könyvtárosok igyekeznek megújulni, megújítani önmagukat, könyvtárukat.

I.3. A tanulmány felépítése

A projekt célcsoportja a szakképzőiskolai könyvtárosok voltak, így a meglátogatott intézmények is elsősorban iskolai könyvtárak. A könyvtár mindenhol szerves részét képezi az iskolának, bár – mint látni fogjuk – ennek ellenére sok helyen küzdenek nehézségekkel a könyvtárosok.

A tanulmány első részében igyekszünk elhelyezni a spanyol, valamint az olasz oktatási rendszerben a könyvtárakat, majd a meglátogatott intézményeket mutatjuk be röviden.

II. A spanyol oktatási rendszer^{1,2}

Spanyolországban az oktatás 6-16 éves kor között kötelező és ingyenes. Az iskola előtti oktatás (6 éves korig) nem kötelező. A gyerekek 70%-a az állami iskolákat, 30%-a az egyháziakat látogatja.

II.1. Iskola előtti nevelés (Educación Infantil)

Az iskola előtti oktatásban 6 éves korig lehet részt venni. Ez az időszak két részre bontható: 3 éves korig, illetve 3-6 éves korig. Ez az oktatási forma nem kötelező, a spanyol állam mégis számos magas színvonalú intézménnyel rendelkezik. Az egyes csoportok maximális létszáma 20-25 fő között lehet. Spanyolországban az iskolai előkészítő nem olyan egyértelműen szabályozott, mint a többi európai országban. Ez a forma önkéntes és díjtalan. A városokban bölcsőde és óvoda áll rendelkezésre. Az államnak kötelessége elegendő helyet garantálni.

II.2. Általános iskola (Educación Primaria)

Az általános iskolai oktatás (másutt *alsó tagozatnak* nevezik) kötelező és ingyenes a 6-12 éves gyerekek számára és háromszor 2 éves ciklusra oszlik:

- 1. ciklus: 6-8 éves korig
- 2. ciklus: 8-10 éves korig
- 3. ciklus: 10-12 éves korig

A minimum osztálylétszám 25 fő. Az oktatási rendszer e szintje általános ismeretek megszerzését biztosítja a gyerekek számára (kultúra, kommunikáció, írás, olvasás és számolás). Az idegen nyelvek oktatása 8 éves kortól kezdődik.

II.3. Középiskola (Educación Secundaria Obligatoria – ESO és Bachillerato vagy Formación Profesional)

Az alsó tagozat után a tanulók a felső tagozatba lépnek. Itt a már megszerzett ismereteket négy iskolaév folytatásával mélyíthetik el. A tantárgyak mellett idegen nyelv bővíti a tanulmányokat, ami legtöbbször az angol. A diákok itt alapvető szakmai ismeretre is szert tesznek, amivel a szakmai életre, ill. a felsőfokú továbbképzésre készítik fel őket.

Azok a diákok, akik a 10. osztályt nem, vagy vizsga nélkül fejezik be, egy ún. „szociális garanciaprogram fiatalok részére 16 és 21 életév között” képzés keretében két éves előkészítőt látogatnak, ahol a szakmai életre vagy szakmunkásképzésbe való belépésre nevelik őket (általános képzettség, praktikum, szakmai tájékozódás).

II.3.1. Gimnázium

Gimnázium / érettségi (Bachillerato) vagy szakmai kiképzés (Formación profesional).

Az ESO sikeres befejezése után a fiatalok a továbbtanulás vagy a szakmai képzés között választhatnak. Általános műveltséget kínál a Bachillerato. Két évig tart. A diákok művészeti, természettudományi, szellemi és szociáltudományi vagy technikai irány között választhatnak. Minden iskola köteles minimum két irányt ajánlani. A kétéves továbbképzés feladata az átmenet biztosítása a magasabb fokú szakmai képzés vagy a felsőfokú iskola között. Az iskola a Bachillerato végzettséget adja.

¹ <http://www.hbmk.hu/EU25/spanyol/oktatas.html>

² http://www.teil4.de/prepare/fileadmin/user_upload/bildungssysteme/ungarisch/bs_hu_es.pdf

A szakképzés iskolai ága is két évig tart (Formación profesional), befejeztével Técnico címet ad. Ez a lehetőség egy középfokú (Formación Profesional de Grado Medio) és egy magasabb fokú képzésre (Formación Profesional de Grado Superior) osztott, és lehetőséget ad egy első képzésre. A középfokú képzés elkezdéséhez a felső tagozat, a magasabb fokú képzés elkezdéséhez a Bachillerato szükséges. A képzés 25%-át a kötelező üzemi gyakorlat (praktikum) teszi ki, a tantárgyakat a munkaadóval egyeztetik. A képzés alatt a diákok nem kapnak fizetést, így a szülők támogatására szorulnak.

II.4. Felsőoktatás

Spanyolországban lényegében az egyetemek alkotják a felsőoktatási rendszert. A spanyol egyetemi rendszer 48 állami egyetemből, 7 magánegyetemből és 4 katolikus egyetemből áll. A képzések és végzettségek az intézmény típusától függenek. Az egyetemek háromféle képzést kínálnak:

- 3 éves alapképzés
- 2 éves specializációs (mester-) képzés
- PhD-program

II.5. Felnőttoktatás

Felnőttoktatást állami vagy magán, általános és speciális iskolák végezhetnek a normális iskolalátogatási vagy távoktatási formában. Néhány autonóm közösség (mint például Galícia, Andalúzia, Valencia és a Kanári-szigetek) hasonló módon szabályozza az iskolalátogatás módját. Ez a rendszer azokat kívánja támogatni, akik valamilyen oknál fogva nem tudják folyamatosan látogatni az intézményt. Különböző médiumokon keresztül kapnak tanulási támogatást, hogy konzultációra, tanácsadásra járjanak, és részt vegyenek ezekben az oktatási lehetőségekben.

II.6. Oktatás kompetencia alapon

Az Európai Unió országaiban az oktatás kapcsán megkerülhetetlen fogalom a „kompetencia”. A gyerekek számára nyújtott ismereteket nagy halmazokba, kompetenciaterületekbe sorolják. Az iskola célja és feladata, hogy ne csupán ismereteket közöljön és hagyományozzon, hanem már meglévő képességeket és készségeket fejlesszen ezeken az ismereteken keresztül; hogy együttműködést tanítson, hogy felelős, tevékeny állampolgárrá neveljen. Spanyolországban sincs ez másképpen. Az Unió ajánlásával, egyeztetve saját rendszerükkel, nyolc kompetenciaterületet jelöltek meg:

- Nyelvi kompetencia (Competencia en comunicación lingüística)
- Matematikai kompetencia (Competencia matemática)
- A fizikai világgal kapcsolatos ismeretek és kapcsolatok kompetenciája (Competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo físico)
- Információkezelés és digitális kompetencia (Tratamiento de la información y competencia digital)
- Szociális és állampolgári kompetencia (Competencia social y ciudadana)
- Kulturális és művészeti kompetencia (Competencia cultural y artística)
- A tanulás elsajátításának kompetenciája (Competencia para aprender a aprender)
- Önállóság és egyéni kezdeményezés kompetenciája (Autonomía e iniciativa personal)

Ez az új pedagógiai szemlélet, az új tartalmak megjelenése az iskolai könyves kultúra, a könyvtárak működésére, használatára is hatással van (ld. lentebb).

II.7. Az oktatás és a könyvtárügy kapcsolata

II.7.1. A könyvtárosképzésről

*A könyvtárosképzés történelmi előzményei Spanyolországban*³

A könyvtártudományi képzés Spanyolországban 1856. október 7-én, a madridi *Diplomáciai Főiskola* megalapítását jóváhagyó királyi rendelettel kezdődött. Célja szerint azokat oktatta a szükséges ismeretekre, akik a *Királyi Levéltárban* töltöttek be tisztségeket. Irattáros, könyvtáros és archeológus címet kaptak. Ezt az intézményt 1900-ban számolták fel, az általa nyújtott ismereteket a *Filozófia és Társadalomtudományi Fakultás* fogadta be.

A jelenlegi iskolák és fakultások közvetlen előzménye Barcelonában volt. 1915-ben *Eugenio D'ors* tett javaslatot egy olyan iskola létrehozására, ahol könyvtárosokat képeznek. A Katalán Érdekszövetség még ugyanebben az évben elfogadta a tervet, és Barcelona Tanácsa megteremtette az iskolát. Kizárólag nőket képeztek hivatásos könyvtárosokká, hogy az alakuló katalán könyvtári hálózatban dolgozzanak.

Az intézményt 1939-ben kezdték *Könyvtártudományi Főiskolának* nevezni. A képzés megújult; a három év alatt elméleti és gyakorlati ismereteket is tanultak a hallgatók. 1973-tól mindkét nemet oktatják.

Az egyetemi szintté nyilvánításhoz, az önállósodáshoz egy sor rendelet és intézkedés vezetett. Ma mint *Barcelona Központi Egyetemének Könyvtár- és Dokumentációs Fakultása* működik.

Egyéb előzmények

A Navarrában 1952-ben az egyetemen létrehozott képzéssel elsősorban a saját intézményük könyvtárosigényét és Navarra helyi, általános igényeit igyekeztek kielégíteni.

Az 1942-ben CSIC (kutatásfejlesztéssel foglalkozó intézmény) által beindított iskolákban is saját igényeik számára képeztek szakembereket. Ez az intézmény 1973-ban megszűnt.

1952-ben Madridban teremtettek levéltáros, könyvtáros és régész szakmai képzést. A több átalakuláson átesett intézmény 1968-ban kétféle végzettséget nyújtott:

- *Segéd-dokumentalista* (azok kapták, akik középfokon végeztek és két évet töltöttek az iskolában)
- *Dokumentalista* (a Filozófia és Társadalomtudományi Fakultás végzettjei)

Hosszú ideig ez volt az ország egyetlen olyan intézménye, ahonnan a jövő könyvtárosai kikerültek. A 442/1981. március 6-i királyi rendelet értelmében ennek a központnak a hivatalos neve: *Centro de Estudios Bibliográficos y Documentarios* (CEBID). A CEBID eltűnésével kezdték létrehozni a *Könyvtártudományi és Dokumentációs Egyetemi Fakultást*.

II.7.2. Saját tapasztalataink a mai helyzetről

A könyvtáros szakemberek képzése tehát Spanyolországban nem központosított, ahogyan az egész könyvtári hálózat sem az. A tartományok autonómiát élveznek (ld. Hegedüs Marietta: *Spanyolország könyvtári rendszere*⁴).

Granadai utunk során, az Hospital Real Könyvtár aligazgatója, *José Luis Sánchez-Lafuente* elmondta, hogy egészen az 1980-as évekig nem volt a granadai egyetemen sem könyvtárosképzés.

³ http://www.ugr.es/~fbd/Informacion_centro/Antecedentes.htm

⁴ http://invitel.hu/tudas/projektek_lvhu_ered.html

zés. Ekkor azonban elsőként hozták létre ezt a fakultást. Ma is a közé a néhány (6-7) egyetem közé tartozik az övék, amelyen elérhető ez az oktatás. A képzés beindulásakor nagy volt az érdeklődés, de a hallgatók száma azóta folyamatosan csökken. Az egyetemen töltött évek nem biztosítanak semmiféle specializációt, nincs informatikus-könyvtáros vagy régi könyves könyvtárosképzés. A feladatok elosztását és a munka szervezését a gyakorlat alakítja.

A könyvtáros álláshelyekre vizsgával lehet bekerülni.

Ezek a keretek teremtik azt a helyzetet, hogy kevés a végzett könyvtáros szakember az országban. Legtöbbjük az egyetemi intézményeknél és a nagyobb nyilvános könyvtárakban helyezkedik el, az iskolákba szinte egyáltalán nem jut belőlük.

II.8. Könyvtárhasználati ismeretek egyetemi kreditpontokért

Mindkét általunk meglátogatott egyetemi könyvtárban (*Hospital Real és Colegio Máximo de Cartuja*) kiderült, hogy az intézménybe érkezett hallgatóknak kevés ismerete van arról, hogyan kell a könyvtárak által nyújtott témérdek információhalmazból a számukra fontosakat elérni. A probléma természetesen nálunk sem ismeretlen. A 18 évesen a felsőoktatásba kerülő diákok keveset tudnak arról, milyen egy könyvtár belülről. Sem a rendszer felépítményét, sem annak használatát nem ismerik.

A spanyol *Granada Egyetem* egészen a 2009/2010-es tanév kezdetéig nem szervezett formában igyekezett a hiányzó ismereteket pótolni. Az oktatók vagy a könyvtárosok saját szervezésben biztosították hallgatóik tájékoztatását. Ez évtől azonban a „könyvtárhasználati ismeretek” az órarendben is felvehető, 3 kreditpont értékű óra. A tárgy bevezetésétől a könyvtár jobb kihasználását, a kutatásban és az oktatásban betöltött szerepének növelését várják.

II.9. Az iskolai könyvtárak és könyvtárosok. Az olvasásfejlesztés

Bár a két általunk meglátogatott középiskolai könyvtár (*IES Diego de Siloé és IES Padre Suarez*) eltérő adottságokkal rendelkezik, az intézményükben betöltött szerepük és működésük hasonló.

A spanyol iskolákban nincs a könyvtáros állás betöltésére fenntartott státusz. Ezt a munkát az iskolában dolgozó pedagógusok önkéntesen és ingyen végzik. Ebből a helyzetből számos probléma, nehézség fakad: az állomány nem szakszerű és nem rendszeres feldolgozása; a nyitva tartás esetlegessége; a könyvtár kihasználtságának elégtelensége stb. Ahogyan ma Európában sok helyen, Spanyolországban is a kultúra örzöinek áldozathozatalán múlik, hogy a fiatalok örökösei lehetnek-e az iskoláik által felhalmozott értékeknek.

Az iskolai könyvtárak kihasználására, az olvasási kultúra fejlesztésére adhat esélyt az a program, amellyel mindkét intézményben találkoztunk, és amelyről mindkét helyen lelkesen beszéltek a tanár-könyvtárosok. Az olvasási kompetenciafejlesztés-program az Európai Unió által támogatott projekt. Az Unió ez esetben arra ad pénzt, hogy a spanyol gyerekek szövegértési és kommunikációs kompetenciája fejlődjön, közvetett módon azonban ezzel lehetővé teszi az iskolai könyvtárak infrastrukturális fejlődését is. Éppen ezért várnak sokat az iskolák ettől a lehetőségtől.

Az IES Diego de Siloében *Francisco Jiménez Baena* elmondta, náluk hogyan működik az olvasásfejlesztés. Könyvtárhasználatot nem tanítanak sem órai keretek között, sem moduláris formában, de elszánt tanárok mindig szakítanak időt az alapvető tájékoztatásra. Ennek segítségével, a könyvtárral való megbarátkozással együtt a diákok évfolyamonként megjelölt olvasmányokat kapnak megismerendő irodalomként. Ezek az olvasmányok, könyvek, művek nem kizárólag szépirodalmi szövegek, lehetnek tudományosak és ismeretterjesztők is. Az olvasottak feldolgozása játékos jellegű. Heti két órát szánnak rá, nem kizárólag irodalomórán, hogy

teszteket töltsenek ki, egymásnak felolvassák, közösen megbeszéljék a műveket. A program minimum követelménye havonta egy könyv elolvasása ebben az iskolában.

Az IES Padre Suarezben ugyanennek a programnak más elemei vannak. Heti egy órát olvasási órán töltenek a gyerekek tanári vezetéssel; az olvasmányokból származó kulcsszavak alapján esszéket írnak (a legjobbakat nyomtatásban is megjelentetik); rendszeresen látogatják a Biblioteca de Andaluciát; háromhavonta változatos programokat szerveznek.

II.10. A kommunikációs kompetencia fejlesztésének lépései⁵

- Az időfaktor – Ennek a kompetenciának a fejlődése lassú és progresszív folyamat. Az iskolában növelni kell azokat az időket, amelyekben a tanulók világosan a kommunikációs kompetenciának szentelnek figyelmet (ami nem jelenti az órarend bővítését, hanem minden tárgy bevonását e kompetencia fejlődésének felelősségébe).
- Integrációs faktor – A tantervi tartalmak és a nyelvoktatás integrációja nemcsak azért pozitív, mert növeli a diákok kommunikációs kompetenciájára fordított időt, hanem mert a tantervben szereplő egyéb tantárgyak elsajátítását és megértését is elősegíti.
- Kommunikációs faktor – Kognitív erő, ha nemcsak megérteni akarunk, hanem ha megértve lenni is szeretnénk, ha bizalommal lépünk másokkal kapcsolatba, ha részt veszünk különböző közösségek kommunikációs tevékenységében. A kérdés így már nem a „lyukak betömése”, hanem a megértés és a részvétel vágya.
- Az interakciós és a kooperációs faktor – A kommunikációs kompetencia nem csak azt engedi meg, hogy nyelvi kapcsolatba kerüljünk másokkal, de integrációs mechanizmus is, a szociális építkezés eszköze, a létező legnagyobb erő a személyek közötti kapcsolódásra. Az interakció és a kooperáció nem pusztán jobb beszélőkké tesz bennünket, hanem érettebb személyiségekké is változtat.

Ha ezeket a lépéseket szem előtt tartjuk, nagy valószínűséggel segítjük tanulóink kommunikációs kompetenciájának fejlődését. Erre természetesen nem egyetlen eszköz áll a rendelkezésünkre. Segítőink lehetnek: kétnyelvű központok, az elektronikus oktatás használata, kooperációs módszerek alkalmazása az oktatásban, nemzetközi projektek, *iskolai könyvtárak*, munka a családokkal stb.

II.11. „Sajátunknak érezni a könyvtárat”⁶

Az alábbi gondolatokat azon az internetes oldalon olvashatjuk, ahol iskolai könyvtárakban dolgozó pedagógusok osztják meg tapasztalataikat, kérdéseiket, gondolkodnak közösen a lehetőségeikről, feladataikról. A megszólalások kiegészítik és támogatják az általunk Granadában tapasztaltakat.

„Azért, hogy az iskolai könyvtár a mindennapi olvasási gyakorlat része legyen, először is kapcsolatban kell, hogy legyen a tanítással, a vezetéssel. Közvetítőkre van szükség a tanulók és a könyvtár között.”

„Az iskolai könyvtár lehetséges eszköze annak, hogy kapcsolatot teremtsen a tanárokkal, hidat képezve a tantermek és önmaga között. Részt vesz abban, hogy tudatosítsa, a könyvtár barátságos hely, ami alkalmas a saját szakmai hozzáértés fejlesztésére is.”

⁵ <http://bcainfanto-juvenil.blogspot.com/search/label/bibliotecas%20escolares>

⁶ <http://bcainfanto-juvenil.blogspot.com/search/label/perfil%20del%20bibliotecario>

„A vezetőségnek látnia kell, hogy milyen anyagokkal rendelkezik iskolájának könyvtára; hogy a rendelkezésre álló mennyiség kielégíti-e a tanulói csoportok igényeit, hogy a könyvtár kijelölt helye alkalmas-e a feladata betöltésére vagy megfelelőbbet kell keresni; hogy a kölcsönzési rendszer segíti-e a dokumentumok forgását és hogy olvashatóak legyenek; hogy a szervezési feladatok egyensúlyban vannak-e a könyvtár pedagógiai és kulturális feladataival stb.”

„Hogy az iskolai könyvtár a pedagógia és kulturális gyakorlat nélkülözhetetlen és ismerős terévé váljon, hagyni kell, hogy mindenki, aki kapcsolatba kerül vele érezze, ez közös ügy.”

„A könyvtár fizikai hely a könyvek őrzésére és a dokumentumok rendszerezésére. Szociális intézmény. A használók gyakori kérdései: hogyan kell legyőzni a félelmet, hogy belépjek egy könyvtárba? hogyan kerülhetek kapcsolatba egy könyvvel? hol vannak a könyvek? hogyan kell őket kérnem? megengedik, hogy keressek és magyarázatot adnak, hogyan kell megtalálnom? hogyan keressek?”

„Szükségünk van a könyvtáros alakjára kivetni a hálót.”

„A könyvtáros az iskola szíve.”

III. Az olasz oktatási rendszer

Olaszországban az állami és magán iskolák feletti felügyeletet az Oktatási Minisztérium (Ministero della Pubblica Istruzione) látja el.

III.1. Iskola előtti nevelés

Az iskola előtti időszak nem tartozik az olasz oktatási rendszerbe, az iskola előtti intézményekben (3-5 éves korig) való részvétel fakultatív. Az állami és magánintézmények általában térítés ellenében vehetők igénybe. Az állami tulajdonú intézményekben a tandíj a szülők bevételeihez igazodik.

III.2. Általános iskola (scuola primaria)

Minden hatodik életévét betöltött gyermek tanköteles. A tankötelezettség 14 éves korig tart. A diákok öt évet járnak általános iskola alsó (scuola elementare) és három évet a felső tagozatába (scuola media inferiore).

Olaszországban az alapszintű oktatás ingyenes, és a kötelező oktatás alatt a tankönyveket is a helyi hatóságok biztosítják a diákoknak. Az általános iskola két szakaszra oszlik a gyermekek fejlődésének megfelelően. Egységes tantervi szabályozás az első 8 osztályra érvényes. Az olasz nemzeti alaptanterv nem tartalmazza a könyvtárhasználat oktatását.

Alsó tagozaton a diákok életútja:

- személyiségfejlesztés
- egyéni különbségek tisztelete
- alaptudás és készségek megszerzése, fejlesztése
- kifejezési eszközök és formák megtanulása
- egy EU-s idegen nyelv tanulása (angol)

Felső tagozaton a tanulók életútja:

- a 2. idegen nyelv tanulása (francia)
- az utolsó év megteremtí a kapcsolatot a következő szintre
- írásbeli vizsgával zárul (általános ismeretekből)

III.3. Középiskola

III.3.1. Gimnázium (liceo classico)

A gimnáziumi tanulmányok 5 évig tartanak, és érettségi vizsgával zárulnak. Ezt követi az egyetemi képzés.

A kétszer 2 éves ciklust követően az ötödik évben a részletekbe menő, elmélyítő, felkészítő szakasz következik. Az érettségi vizsgát követően bizonyítványt kapnak.

A gimnáziumok különböző területekre szakosodnak:

- művészi
- klasszikus
- gazdasági
- nyelvi
- zenei
- tudományos
- műszaki
- humán tárgyak

III.3.2. Szakképzés (istituto professionale / istituto tecnico)

A képzési idő 4-5 év. Az első minősítés a harmadik év végén a szakképesítés megszerzése (diploma di licenza media). Állami vizsga, érettségi megszerzése a 4. év végén lehetséges. Egyetemre csak speciális egy éves kurzus elvégzésével lehet jelentkezni.

Az oktatás a modul alapú tevékenységen alapul. A foglalkozások 80%-a gyakorlati jellegű, ahol a tanulók önálló munkát végeznek indirekt tanári irányítás mellett. Elméleti és műszaki-gyakorlati képzés közül választhatnak. Az átjárhatóság lehetősége biztosított.

A középfokú szakképzés állami és regionális területen zajlik. Tanoncság alatt a megfelelő tudás és képzés összehangolása, gyakorlása folyik. Szakmaalapú tanulóidő, a diploma megszerzésével ér véget.

III.4. Felsőfokú szakképzés (IFTS)

Célja a magas fokú szakmai képzés. A képzés ideje minimum 2, maximum 4 szemeszter. Elméleti, gyakorlati és munkahely alapú tevékenységekből épül fel, bizonyítvány megszerzésével zárul. A képzésben részt vesznek: magánszervezetek, egyetemek, vállalkozások.

III.5. Felsőoktatás

Olaszországban több típusú felsőoktatási intézmény áll a diákok rendelkezésére. Az egyetemi intézmények egy részét az állam alapította, és kizárólagos állami támogatással működnek. Az egyetemek másik csoportját a magánegyetemek alkotják. Ezek általában nem részesülnek állami támogatásban. Az egyetemi oktatás 5 éves (az orvosképzés hat éves), a nem egyetemi felsőoktatás pedig általában 3-4 éves.

Olaszországban a következő egyetem típusok működnek:

- tudományegyetem
- műegyetem
- egyetemi Intézet

Az intézmények három kategóriába sorolása nem jelent színvonalkülönbséget az oktatásban, és mindhárom intézmény egyenrangú diplomát nyújt.

Az egyetemi oktatás 4 szakaszra osztható:

- diploma 3 év, 180 kredit
- szakdiploma 2 év, 120 kredit
- mesterképzés I. szint feltétele a diploma megszerzése, legalább 1 év, 60 kredit
II. szint feltétele a szakdiploma megszerzése, legalább 1 év, 60 kredit
- doktorképzés 3 év, disszertációval zárul

Az egyetemi szakdiploma megszerzéséhez három nyelvvizsga szükséges, ebből két nyelv, az angol és a francia, kötelező, a harmadik nyelv választható: spanyol vagy német.

III.6. Felnőttoktatás

Olaszországban a felnőttoktatást rendeletek szabályozzák.

A felnőttek tanulási lehetőségei:

- Felnőtt műveltségi kurzusok, melyek olyan oklevelet adnak, ami feljogosít a középiskolai tanulmányok elvégzésére

- Felnőttek középiskolája
- Felnőttoktatási kurzusok magasabb szintű oktatást biztosító középiskolákban
- Analfabéták oktatására irányuló képzések

A területi központok alpműveltségi és posztgraduális programokat szerveznek a nyelvtanulástól egészen az állampolgári nevelésig. A központoknak pedagógiai és adminisztratív kirendeltségük van minden olyan kiválasztott intézményben, ahol a jövőben felnőttoktatási tevékenységeket terveznek. A központok, főleg koordinátorok segítségével kapcsolatot tartanak azon különböző állami és magán szervezetekkel, amelyek érintettek az oktatás témájában.

III.7. Az olasz iskolai könyvtárak

Az iskolai könyvtár mindenki számára a tanítás és tanulás színhelye. Az UNESCO és az IFLA ajánlásainak kell megfelelniük. Az iskolai könyvtár a feladatok sikeres ellátásához, napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában való eligazodáshoz szükséges alapvető információkat és elképzeléseket, gondolatokat biztosít.

Az iskolai könyvtár a tanulókat permanens tanulási készségekkel fegyverzi fel, és fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.

III.7.1. Az iskolai könyvtár missziója

Az iskolai könyvtár a tanulást segítő szolgáltatásokat, könyveket és egyéb forrásokat biztosít, amelyek az iskolai közösség minden tagja számára lehetővé teszik, hogy kritikus gondolkodókká, valamint minden típusú és formájú információhordozó hatékony alkalmazóivá váljanak. Hozzáférnek a szélesebb könyvtári és információs hálózathoz, összhangban az UNESCO nyilvános könyvtárakról szóló nyilatkozatának az alapelveivel.

A könyvtári dolgozók segítik a könyvek és egyéb könyvtári információhordozók használatát, melyek sora a szépirodalomtól a szakirodalomig, a nyomtatott információhordozóktól az elektronikus médiumokig terjed, a gyűjtemény akár helyben, akár távol található meg. Anyagai kiegészítik és gazdagítják a tankönyveket, taneszközöket és módszereket.

Bebizonyított tény, hogy ha a könyvtárosok és a tanárok együttműködnek, akkor a tanulók az eddiginél magasabb szinten képesek elsajátítani a szükséges olvasási, tanulási, probléma-megoldási, információs, kommunikációs és technológiai készségeket.

Az iskolai könyvtárak szolgáltatásait az iskolai közösség minden tagja számára egyformán biztosítani kell, függetlenül koruktól, fajuktól, nemüktől, vallásuktól, nemzetiségüktől, nyelvüktől, szakmai vagy társadalmi státusuktól. Speciális szolgáltatásokat és dokumentumokat kell biztosítani mindazok számára is, akik valamilyen fogyatékoságuk miatt nem tudják felhasználni az általános könyvtári szolgáltatásokat és anyagokat.

A szolgáltatásokhoz és a gyűjteményekhez való hozzáférés az Egyesült Nemzetek az *Emberi Jogokról és Szabadságról* szóló nemzetközi dekrétumán alapszik, és semmiféle ideológiai, politikai vagy vallási cenzúra, vagy kereskedelmi nyomás nem hathat e jogra.

Az iskolai könyvtár az oktatási folyamat integráns része.

Alapvető iskolai könyvtári szolgáltatások az írni-olvasni tudás és eligazodás, az információs műveltség, a tanítás, a tanulás és a kultúra szempontjából a következők:

- támogatja és erősíti az iskola pedagógiai programjában és helyi tantervében megfogalmazott célok megvalósítását
- fejleszti és fenntartja a gyermekekben az olvasás és a tanulás szokását és örömet, valamint az egész életen keresztül könyvtárhasználati szokásokat

- felkínálja a lehetőséget az információ létrehozására és alkalmazására a gyermekek tudásának, értelmi képességeinek, képzelőerejének fejlesztése és szórakozásuk érdekében
- segít minden tanulót a tanulásban, az információhasználat és értékelés készségeinek gyakorlásában – függetlenül az információhordozó típusától, formájától vagy hordozójától, beleértve a társas érintkezés módjaira vonatkozó érzékenységszempontjait is
- hozzáférést biztosít a helyi, a regionális, az országos és a világ információforrásaihoz és azokhoz a lehetőségekhez, amelyek a tanulókat különféle gondolatokkal, tapasztalatokkal és véleményekkel szembesíti
- szervezi a kulturális és társadalmi tudatosságot és érzékenységet fejlesztő tevékenységeket
- együttműködik a tanulókkal, a tanárokkal, az iskolavezetéssel és a szülőkkel, hogy az iskola pedagógiai programját segítse
- kinyilvánítja azt az alapelvet, hogy az intellektuális szabadság és az információhoz való szabad hozzáférés nélkülözhetetlen a hatékony és felelős polgári lét és a demokratikus államban való részvétel szempontjából
- biztosítja az olvasás lehetőségét, az információforrásokat és az iskolai könyvtári szolgáltatásokat az egész iskolai közösség számára és azon túl is

III.8. Az iskolai könyvtárak távlati terve

A terv szerint az iskolai könyvtárakat is integrálják az SBN-be. Az SBN (Servizio Bibliotecario Nazionale) *Országos Könyvtári Szolgálat* 1992-ben kezdte meg működését. A könyvtári hálózathoz több ezer különböző típusú könyvtár csatlakozott, és ez a folyamat napjainkban is tart.

Az SBN-hálózat legfőbb célja, hogy biztosítsa a dokumentumokhoz való hozzáférést az olvasók és a könyvtárosok számára egyaránt. A rendszer interneten elérhető, online formában is hozzáférhető. A könyvtáros szakma számára is nagy segítség a napi munkában, hiszen a beszerzett dokumentumok bibliográfiai leírásait csak az első könyvtár végzi el, majd a többi könyvtár átveszi a bibliográfiai leírást, illetve honosítja saját adatbázisában. Az együttműködő könyvtárak azonos formátumban dolgozzák fel a bibliográfiai adatokat.

Az olasz könyvtárak informatikai hálózatának irányítása, szervezése az ICCU (Istituto Centrale per il Catalogo Unico delle Biblioteche = *Egységes Könyvtári Katalógus Központi Intézete*) feladata, bevonva minden könyvtárat, legyen az magán vagy állami intézmény.

A terv része a humán erőforrás biztosítása az iskolai könyvtárakban. Az iskolai könyvtárakban olyan pedagógusokat kell alkalmazni, akiket felkészítettek arra, hogy képesek legyenek az elektronikus katalógizálás irányítására, a problémamegoldásra, illetve a könyvtár használatának oktatására.

Az információs tevékenység célja a tanulók és tanárok segítése a tanulásban, ill. az oktató munkában.

A tervezet legfontosabb pontja, hogy saját honlappal képviselje magát az iskolai könyvtárak portálján. A portál fő feladata lesz, hogy közös hozzáférést biztosítson az iskolai forrásokhoz, így elérhető lesz az OPAC (és esetlegesen metaOPAC). Kéréseket és hibabejelentéseket továbbít a könyvtárak regisztrációs irodájának virtuális terébe, és eseménynaplózási információt tárol, ezáltal ezek az információk mások számára is hozzáférhetővé válnak.

Az iskolai könyvtárak az oktatás kiemelt helyei. Olyan eszközökkel kell felszerelni, amelyek alkalmasak a virtuális világgal való kapcsolathoz. Fontos az eszközpark fejlesztése és használatuk oktatása, hogy működni tudjon a DOI (Digital Object Identifier).

A könyvtáros segítségével hozzáférést biztosít az e-learning portálhoz és az internetes dokumentumokhoz is. A használóknak különböző jogosultságokat terveznek adni.

IV. A meglátogatott könyvtárak részletes bemutatása

IV.1. Spanyolország

IV.1.1. Hospital Real Könyvtára (a University of Granada könyvtárának központja)

A Hospital Real épülete

Tanulmányutunk első könyvtárlátogatásán találkoztunk *Mr. José Luis Sánchez-Lafuentével*, a University Library of the University of Granada igazgatóhelyettesével, aki az Andalusian Association of Librarians elnökhelyettese. Nagy segítségünkre volt *Benkő Edina*, aki a Hospital Real Könyvtárának magyar munkatársa, ő fordította az igazgatóhelyettes úr bemutatóját.

José Luis Sánchez-Lafuente és Benkő Edina

A könyvtárlátogatás elején az igazgató úr bemutatta a könyvtár részeit, bejárhattuk a könyvtár részlegeit (kölcsonzó pult, kölcsönző rész, olvasóterem), majd megtekintettük az asztronómia éve kapcsán készített „Ég és Föld” című csillagászati kiállítást, melynek anyagát 500 antik könyvből válogatták össze.

A könyvtár kötetei eredetileg a Jogi Egyetem Épületében voltak, 1970-ben került át jelenlegi helyére.

Hospital Real könyvtára

Az épület a 16. században kasztíliai Izabella⁷ királynő idejében kórházként valamint bolondok házáként működött. Itt tartották bezárva *San Juan de Dios* (Istenes Szent János)⁸ is 1 évig.

A granadai egyetemi könyvtárakban 1,1 millió könyv található, ebből 80 000 régi (antik) könyv, legnagyobb része jezsuitáktól, a 19. századból származó egyházi témájú kötet itt a Hospital Realban van. Ebből mintegy 100 000 kötet nincs még digitalizálva, a többi elektronikusan az egyetemek fakultásainak megfelelő könyvtári oldalakon, adatbázisaikban letölthető, hozzáférhető. Az adományok nincsenek még katalogizálva, az új könyvek feldolgozása folyamatos.

A Hospital Real Könyvtár kölcsönző és olvasótermi része 400 m², itt 25-30 gépet helyeztek el a diákok részére, melyek elektronikus könyvek letöltésére is alkalmasak (ehhez érvényes beiratkozásra van szükség).

A könyvtár internetes portálja

<http://www.ugr.es> (Biblioteca Universitaria – Universidad de Granada).

A granadai egyetemen 25 fakultás működik (építészeti, orvosi, jogi, fordító és tolmács, természettudományi stb.), és mindegyiknek van külön könyvtára is.

Iskolák

- Higher Technical School of Architecture
- Higher Technical School of Civil Engineering
- Higher Technical School of Computer Sciences and Telecommunications Engineering
- University School of Technical Architecture
- University School of Health Sciences
- University School of Social Sciences in Melilla
- University School of Nursing, Ceuta
- University School of Nursing, Melilla
- University School of Nursing (S.A.S. – Andalusian Health Service) „Virgen de las Nieves”
- University School of Primary Education „La Inmaculada”
- University School of Social Work

Fakultások

- Faculty of Communication and Documentation
- Faculty of Dentistry
- Faculty of Economic and Business Sciences
- Faculty of Education and Humanities in Ceuta
- Faculty of Education and Humanities in Melilla
- Faculty of Educational Sciences
- Faculty of Fine Arts
- Faculty of Labour Sciences
- Faculty of Law

---

⁷ **I. (Katolikus) Izabella** (*Isabel la Católica*), a [Trastámarai-házból](#) származó [kasztíliai](#) és [leóni](#) királynő (1474–1504) volt, aki – a férjével együtt – a spanyol történelem legjelentősebb uralkodói közé tartozik. Féltestvérét, [IV. Henrik](#) (1425–1474) királyt követte a trónon. Az ő gyermeke kasztíliai Katalin.

⁸ **San Juan de Dios** (Istenes Szent János): az inkvizíció miatt 1 évre bolondnak nyilvánították, a Hospital Realba volt bezárva. Arra a következtetésre jutott, hogy szét kellett választani, külön elhelyezni a betegeket, betegségek szerint.

- Faculty of Medicine
- Faculty of Pharmacy
- Faculty of Philosophy and Literature
- Faculty of Physical Activity and Sports Sciences
- Faculty of Political Sciences and Sociology
- Faculty of Psychology
- Faculty of Science
- Faculty of Translation and Interpreting⁹

A diákoknak azonosak a jogai és a kötelezettségei bármelyik karra járnak is. Bármelyik könyvtárból kölcsönözhetnek könyveket.

Katalógus

General Catalogue – szétválasztották a katalógusokat a fakultásoknak megfelelően.

A könyvtár, így a könyvtári katalogizálás is részét képezi az Andalúz Egyetemi Könyvtári Szövetségnek. Közös katalógusban dolgoznak, így alakítva ki egy egységes hálózatot (és arculatot). A számítógépes katalogizálásban jelenleg a MARC21 formátumot követik a feldolgozás folyamán. Külön be lehet lépni az egyik és a másik kar könyvtárába.

Az egyetemi karoknak megfelelő könyvtárak listája ¹⁰:

The screenshot shows the website of the University of Granada's library system. The header features the UGR logo and the text 'Universidad de Granada' and 'Biblioteca Universitaria'. Below the header is a navigation menu with links: 'Principal', 'Biblioteca de la UGR', 'Catálogo', 'Biblioteca electrónica', 'Servicios', and 'La biblioteca responde'. The main content area is divided into two columns. The left column, titled 'La biblioteca de la UGR', lists various services and documents such as 'Estructura', 'Historia', 'Normativa', 'Usuarios', 'Evaluación', 'Comisión de Biblioteca', 'Memorias académicas y de gestión', 'Anuarios', 'Servicios centralizados', and 'Bibliotecas de centros'. The right column, titled 'Bibliotecas de centros', lists individual libraries for various departments and faculties, including the 'Archivo Universitario', libraries for the Faculty of Architecture, Faculty of Informatics and Telecommunications, Faculty of Fine Arts, Faculty of Sciences, Faculty of Physical Education and Sport, Faculty of Economic and Business Sciences, Faculty of Education Sciences, Faculty of Political and Social Sciences, Faculty of Law, Faculty of Pharmacy, Faculty of Philosophy and Letters, Faculty of Psychology, Faculty of Translation and Interpretation, Faculty of Medicine and Health Sciences, Campus Libraries of Ceuta and Melilla, Scientific Documentation Center, Faculty of Communication and Documentation and Faculty of Odontology, Polytechnic Building (Faculty of Technical Architecture, Faculty of Civil Engineering, Faculty of Chemical Engineering, and Faculty of Environmental Sciences), San Jerónimo Building (Faculty of Social Sciences and Work), and the Hospital Real.

⁹ Az iskolák és a karok listája letölthető <http://www.ugr.es/pages/centros/facultades> és <http://www.ugr.es/pages/centros/escuelas> internetes oldalról

¹⁰ A lista letölthető http://www.ugr.es/~biblio/biblioteca_ugr/bibliotecas_centros/index.html internetes címen

A könyvtár szolgáltatásai

- információszerzés, referencia
- kölcsönzés
- helyben olvasás
- másolatok készítése (fénymásolás)
- diákok oktatása (könyvtár-felhasználói képzés): a céljuk, hogy a könyvtári olvasók használni tudják a könyvtári katalógusokat

A spanyol könyvtári rendszer egyik sajátosságával találkoztunk már az első könyvtárlátogatás alkalmával. A könyvtári állományok egy jelentős része digitalizálva is van, így a diákok könnyebben elérhetik a számukra szükséges információkat. Azt szeretnék elérni, mondta José Luis Sánchez-Lafuente, hogy a könyvtári számítógépes hálózat „minél jobban ki legyen használva”. Sok esetben negatívumként élik meg, hogy csak a tanulás miatt mennek a diákok a könyvtárba, pedig a keresett dokumentumokhoz hozzáférhetnének digitális formában is. Ha szükségük volna elektronikusan is megtalálhatnák a számukra szükséges kötetet, de nem tudják „kihasználni” a könyvtár e szolgáltatását. Elfogadhatatlan számukra, hogy a diákok ne használják a könyvtár ezen szolgáltatását, hiszen a könyvtár költségvetéséből jelentős összeget költenek erre.

Az egyetem és az összes egyetemi könyvtár is állami finanszírozású. Ezért is akarják, hogy „minél jobban ki legyen használva” a hálózat, minél több professzorhoz és diákhoz eljussanak az információk. Ezért hoztak létre oktató programokat (könyvtári felhasználók képzése). Egy könyvtárnak 1 millió euró a költségvetése és plusz 2, 5 millió eurót kapnak összesen az elektronikus dokumentumok fejlesztésére. A legnagyobb részét ennek a költségvetésnek könyvekre költik. Kb. 50 000 példányt vásárolnak ebből a költségvetésből egy évben.

A diákok is küldhetnek, adhatnak javaslatokat a könyvtárak fejlesztésére, pl. milyen könyveket vásároljanak stb.

A granadai egyetemi könyvtárakban, így a Hospital Realban sincs beiratkozási díj a könyvtári olvasók, diákok részére, egyes szolgáltatások azonban költségtérítések. Így például a könyvtárközi kölcsönzés. Az egyetemi hálózatnak van egy meghatározott díja (ezt fizeti a kutató, vagy aki a kötetet igényelte). Példaként említették, hogy Madridból egy könyv megkérése Granadába kb. 4 euró (ez a postaköltség összege).

A Hospital Real Könyvtára, így a többi egyetemi könyvtár is nyilvános. Használhatják a lakók, de nem kölcsönözhetnek az állományokból, ez alól a kutatók, professzorok kivételt képeznek.

Összesen 45-50 000 diák tanul a granadai egyetemen. A professzorok a tanszékeken keresztül igényelnek és vásárolhatnak könyveket, nem a könyvtárakon keresztül. A könyvtár állományfejlesztésének irányát nem ők határozzák meg.

A dolgozói létszám 180 fő, ebből 60 könyvtáros dolgozik az egyetemi könyvtárakban és 120 fő az egyéb technikai dolgozó.

Könyvtári felhasználói képzés, könyvtárosképzés

Az 1980-as évekig nem volt felsőfokú (egyetemi) könyvtárosképzés. A *könyvtári felhasználók képzésére* elektronikus és hagyományos oktatási programcsomag is létezik. Mr. José Luis Sánchez-Lafuente hangsúlyozta, hogy nem a formát tartják fontosnak, hanem, hogy minél több részt vegyenek rajta, kiemelten fontosnak tartják a használóképzést.

Az oktatók az egyetemi könyvtárak dolgozói, ők szervezik meg a képzéseket is. Fakultásonként eltérőek ezek a képzések.

Két típusa létezik:

- professzorok kérésére, vagy a könyvtáros saját ötlete alapján rendes egyetemi órára mennek be a könyvtárosok, és egy óra keretébe sűrítve tartanak könyvtári ismeretek órát
- féléves tantárgyként; ezekért a könyvtár által meghirdetett egyetemi órákért 3 kreditpontot kaphatnak az egyetemisták (2009 óta létezik ez a megoldás)

IV.1.2. IES Diego de Siloé Szakképző Iskola Könyvtára (Íllora)

IES Diego de Siloé Szakképző Iskola bejárata az udvarról

Talákoztunk *Mr. Gerardo Rogerral*, aki az IES Diego de Siloé Iskola igazgatója és a könyvtár vezetője volt 2007–2009-ig, illetve *Mr. Francisco Jiménez Baenával*, aki az iskola igazgatóhelyettese és a könyvtár vezetője 2009 szeptemberétől.

A program során beszélgettünk a könyvtár szakmai munkájáról, PR-tevékenységéről és megtekintettük a könyvtárat.

Közepes méretű könyvtára van a szakképző iskolának. 12 000 kötettel rendelkeznek, ebből 8900 példány található a könyvtár kölcsönző és olvasótermi részében, a többi az osztálytermekben és egyéb kisebb részlegekben (pl. szaktantermek stb.).

Nyilvános könyvtár, a település lakói is használhatják, igénybe vehetik a könyvtár szolgáltatásait. A problémát az jelenti számukra, hogy nincs állandó (szakos) könyvtárosuk, az önkormányzat alkalmazottjaként dolgozik egy könyvtári asszisztens. Nincs egy állandó munkatárs, így nem tudnak megfelelő nyitvatartási időt biztosítani a könyvtár használói számára.

Az elmúlt 4-5 évhez képest javult a könyvtár pozíciója, akkor alig használták a könyvtárat. Két éve, 2007 óta vannak ebben az épületben, azóta megkezdődött a könyvtár katalogizálása is, ehhez az ABIES nevű szoftvert használják (kb. 13-17 másik régióban is).

Azért választották ezt a szoftvert, mert szakképzés nélkül is lehet használni, szakkönyvtáros nélkül is tudnak dolgozni, katalogizálni. 2009 novemberéig mintegy 5900 példányt sikerült rögzíteniük az adatbázisba.

Hétfőtől péntekig minden nap igénybe lehet venni a könyvtár szolgáltatásait, de csak hétfőn és csütörtökön vannak estig. A számítógépeket a település lakói is használják információkérésre, -szerzésre.

Könyvtári kölcsönzés – „mini könyvtárak az osztályokban”

Minden osztályteremben vannak könyvek, atlaszok, ifjúsági regények stb., melyek az adott évfolyam tananyagához szükségesek. Egy osztályban kb. 50-60 könyv található, közöttük szakkönyvek (természettudományos könyvek) és szépirodalom (kortárs és klasszikus) is van. Minden osztályban két diák „kiskönyvtárosként” dolgozik.

A „kis könyvtárosoknak” kétféle szerepük van:

- tanév elején kicserélik a saját évfolyamuknak megfelelően azokat a könyveket, amelyekre a tanév folyamán tananyag szerint szükségük lesz (ez egész tanév alatt az osztályban marad, elérhető bármikor)
- ők azok, akik az egyes órákra szükséges könyveket (amely nincs az osztálykönyvtárban) kikölcsönzik osztálytársaik számára és beviszik az órára

I. E. S. "Diego de Siloé" Íllora (GRANADA)	BIBLIOTECA DE AULA	IES "Diego de Siloé" Íllora (GRANADA)
El lector		BIBLIOTECA AULA
alumno de ..... con domicilio en		Nombre .....
nº ..... CP ..... localidad ..... (GRANADA),		recibe en préstamo el libro de título:
recibe en préstamo el título		de .....
de editorial ..... con nº de registro		de editorial .....
Íllora, a ..... de ..... de 2.00... FIRMA		Que deberá devolver o prorrogar
		antes del día: / /
Sale/Prorroga con fecha / / , hasta el / / ,		

Ehhez készítettek a könyvtárban egy kölcsönző lapot, melyet kitöltöttek, és a könyvtáros ez alapján kölcsönzi ki számukra a könyvtári dokumentumokat.

Kölcsönző jegy az IES Diego de Siloé Szakképző Iskola Könyvtárában

IV.1.3. Collegio Máximo de Cartuja Egyetemi Könyvtára (A Kommunikációs és Dokumentációs, valamint a Fogorvosi Tanszék könyvtára)

Collegio Máximo de Cartuja Egyetem bejárata

A csoportnak *Mr. Rafael Olivares*, az olvasószolgálat vezetője mutatta be az egyetemet és a könyvtárat.

Az épületet a XIX. század végén építették, a jezsuita rendé volt eredetileg. Kémia, fizika, csillagászat, teológia szakoknak volt a központja.

Történelmileg híres és régi épület. Egy legenda szerint minden könyvet régen fadobozokban tároltak, és az idők fo-

lyamán annyi fadoboz gyűlt így össze, hogy azokból építették a könyvtár mostani bútorzatát.

Biblioteca del Colegio Maximo

1992 óta katalogizálják és digitalizálják az állományt. Minden egyes spanyolországi régió és könyvtáraik kezdetben külön-külön próbáltak könyvtári katalógust létrehozni. Andalúzia tíz egyetemének könyvtára közös katalógust épít, egy rendszerre tért át, amelyet 60 000 hallgató

használ. Az egyetemtől (saját karuknak megfelelően) kapnak egy felhasználói jelszót, így a könyvtárból, az iskolából, a kollégiumból vagy akár otthonról is be tudnak lépni a könyvtárak oldalaira, és tudják használni a könyvtár szolgáltatásait. 54 számítógépe van ennek a könyvtárnak. Nemcsak könyvet, hanem laptopot is kölcsönözhetnek a hallgatók (az épületből, a könyvtárból nem vihetik ki).

Öt éve, 2004 óta van kiépítve a wifi, így a tanulók bárhol rá tudnak csatlakozni saját számítógépükről is a könyvtár oldalaira.

Collegio Máximo de Cartuja Egyetemi Könyvtár internetes oldalának nyitólapja

Az informatikai szolgáltatás kiemelt feladat. Mr. Olivares küldetésének tekinti, hogy a könyvtári információkat az informatika, az internet segítségével a diákok, a könyvtári olvasók rendelkezésére bocsássa.

Az egyetemi könyvtárak hálózata a REBIUN, melynek elnöke képviseli a szakmai bizottságokban az intézményeket. Andalúziában 11 egyetemi könyvtár kapcsolódik egy hálózatba. Az egyetemi könyvtári felhasználók információszerzését segíti az a tájékoztató munka, melyet az adatbázisok nyújtanak.

A Collegio Maximo de Cartuja könyvtára sokrétű tevékenységet folytat a következő területeken:

- fenntartja, megőrzi a régi könyveket, tudományos könyvtárat
- adatbázis-építést folytat különböző szakterületeken
- online keresést folytat külföldi adatbázisokban
- gyűjti és dokumentálja, digitalizálja a szakdolgozatokat és tudományos munkákat

A könyvtár is biztosítja a könyvtár olvasói, felhasználói számára, hogy ingyen és könnyen hozzáférhessenek azokhoz a hírlapokhoz, folyóiratokhoz, szakdolgozatokhoz, tudományos munkákhoz és könyvekhez, amelyekre szükségük lehet.

A Collegio Maximo de Cartuja könyvtárban 3015 könyv van digitalizálva. A könyvtári felhasználók egész könyveket tudnak így laptopra, PDA-ra vagy számítógépre letölteni, nem kell könyvet kölcsönözniük. A könyvek tartalmában lehet keresni, lapozni, oldalakat és fejezeteket tudnak kinyomtatni, kikeresni. Bizonyos könyvek pdf-formátumban letölthetők a könyvtár honlapjáról, azonban ez egy térítéses szolgáltatás. Régi könyvek (1473–1700) is elérhetők digitális formában.

Vendéglátónk néhány gyakorlati példán mutatta be a könyvtár elektronikus katalógusában a keresési lehetőségeket. Nemcsak spanyol folyóiratokat és könyveket kereshetünk, a spanyol állam finanszírozásában (6 millió eurót költenek erre) lehetőség nyílik arra, hogy a legfontosabb 8000 folyóiratot a világból elérhessék.

Egy másik jól használható adatbázisuk: a szakdolgozat-kereső. Ebben tárgyszóra lehet keresni, az egész szakdolgozatot beadja, lapozhatunk és kereshetünk is benne. Andalúzia mind a tíz egyetemi könyvtárának katalógusában kereshetünk. Igyekeznek a web2-es szolgáltatásokat kihasználni.

A könyvtár egyik különleges szolgáltatása, hogy a könyvtáron keresztül könyvet lehet vásárolni. A könyvtári felhasználó megírja, milyen könyvre lenne szüksége, e-mailben értesítik a könyvtárosok, ha megérkezett a könyv, és mehet érte a könyvtárba (kifizetni).

A könyvtári olvasó vissza tudja nézni, ellenőrizni, hogy mit kölcsönzött, aktuálisan mit kölcsönzött, mi van nála, van-e előjegyzése stb.

A könyvtárosnak nincs joga látni visszamenőlegesen, hogy mit kölcsönöztek a könyvtári olvasók, mert kitalálhatná, megismerhetné a személyiségét, gondolkodását stb.

Otthonról vagy egy külső számítógépről, a könyvtáron kívülről is meg lehet hosszabbítani a könyv kölcsönzését, lejáratí idejét.

Különleges szolgáltatása a könyvtárnak a laptop- és e-book-kölcsönzés. Az egyetem hallgatói nemcsak könyveket kölcsönözhetnek, a könyvtár egyik különleges szolgáltatása, hogy laptopokat is kölcsönöznek számukra. A hordozható számítógépeket vonalkódokkal látják el, így ezek segítségével történik a kölcsönzés és ennek regisztrációja. Az egyetem és a könyvtár épületéből nem vihetik ki a laptopokat. Azt a célt szolgálják, hogy a diákok minél könnyebben hozzájuthassanak a számukra szükséges információkhoz. Ezek segítségével könnyebben megkereshetik egy-egy könyvből a számukra nélkülözhetetlen fejezetet, részt, le tudják tölteni saját adathordozójukra.

Nemcsak laptopot kölcsönöznek, hanem elektronikus noteszt (e-bookot) is, öt ilyen található a könyvtárban. Az e-bookok előnye, hogy sok könyv tölthető rá, memóriájától függően. Nincs internetcsatlakozása, ez csak könyvet tud olvasni.

A könyvtárosok egyetemi képzése is itt zajlik. 3 kredit értékben 40 tanuló járhat erre a kurzusra egy félévben.

Virtuális kurzus a tananyag egy része (+ gyakorlati órák is vannak). A tananyag nem érhető el közvetlenül az egyetem honlapjáról. Csak az a 40 diák és tanár lát bele a tananyagba, akik erre jelentkeztek, és részt vesznek a kurzuson.

A virtuális óra valóban 40 órát jelent (40 tanórát), de dupla energia a tanárnak és a diáknak (több előkészületet és munkát igényel).

Collegio Maximo de Cartuja könyvtárának rendszere három célnak tesz eleget:

- kiterjeszti a tudást (többen hozzáférnek)
- hipertextualitás (az információk között szabadon lehet keresni)
- multimédiás (szöveg, kép, video)

Mr. Rafael Olivares 1992 óta alakította, fejlesztte, formálta és terjesztte ezt az új módszert. Tanítási módszernek nevezi, mert mind a tanároknak, mind a diákoknak hozzá kellett szokniuk, hogy a dokumentumokat ne csak könyv vagy újság formájában keressék és értsék el, hanem elektronikusan is. Véleménye szerint a tartalom a fontos és nem a forma. Új típusú információk ezek, a lényeg, hogy mindenkinek könnyedén eljussanak.

IV.1.4. IES (Instituto de Educación Secundaria) Padre Suárez Szakképző Iskola Könyvtára (Granada)

A Granada belvárosában fekvő nagy múltú iskola már épületével is ámulatba ejti a látogatót.

A tágas előcsarnokba lépve tovább csodálhatjuk a gyönyörű építészeti remekművet. Első utunk a könyvtárba vezetett, ahol a kölcsönös bemutatkozást követően asztalhoz ülve a bennünket fogadó tanárnő részletesen bemutatta a könyvtárat.

A Padre Suárez Szakközépiskola könyvtára tekintélyes régi könyves gyűjteményével a legrégebbi és legnagyobb iskolai könyvtár Granadában. A könyvtárat csak az itt tanuló diákok és tanáraik használhatják, tehát nem nyilvános könyvtár. Az állomány katalogizálását 2 éve kezdték el. A Diego de Siloé Szakközépiskolában látott gyakorlathoz hasonlóan ebben az iskolában sincs könyvtáros, ezért több pedagógus látja el megbízás alapján a feladatokat (szabadidejükben, szünetekben, esténként). Ez a nem túl szerencsés helyzet úgy alakult ki a tartomány több iskolájában, hogy a korábbi könyvtárosok nyugdíjba vonulása után nem vettek fel új könyvtárost, az önkormányzat nem biztosít erre forrást, így a státusz megszűnt, az iskola önerőből pedig nem képes finanszírozni.

A könyvbeszerzések igen szerények, havi 5-6 könyvet vásárolnak. Európai Uniós pályázatok segítségével igyekeznek a szűkös saját forrásokat kiegészíteni. A kölcsönzés kártyás rendszerű. Kérdésünkre válaszolva elmondták azt is, hogy a jelenlegi körülmények között könyvtárhelyesítési órákat sajnos nem tartanak a tanulóknak.

Központi forrást csak az olvasásfejlesztési programra biztosítanak, felismerték ugyanis, hogy a szülők olvasási hajlandóságának csökkenése miatt a tanulók sem olvasnak, ezért szükséges ezzel a programmal beavatkozni.

Az olvasást segítő programnak van egy koordinátora az iskolában, aki a munkát irányítja. Heti egyszer 1 órában tartanak minden osztályban olvasásórát, amelyeken a tanulók hol hangosan, hol némán olvassák el a kijelölt műveket, majd ezzel kapcsolatos feladatokat oldanak meg a tanári instrukciók alapján (pl. esszéírás kulcsszavak felhasználásával). Ebben a tanévben versenyt is hirdettek: 3 havi periódusban jutalmazták a legjobbnak ítélt esszék szerzőit. A program kapcsán az osztályok több alkalommal is látogatást tesznek az Andalúziai Könyvtárban.

A könyvtár bemutatását követően *Mr. Rafael Ibáñez* igazgató úr és helyettese társaságában az iskola többi részében tehetünk sétát. Az oktatási rendszerrel kapcsolatban elmondták, hogy szakközépiskolába a tanulók 12-18 éves korukig járnak, amely sok probléma forrása tanárnak, diáknak egyaránt. Ráadásul a tankötelezettséget kb. 10 évvel ezelőtt 14-ről 16 évre emelték. Ha ehhez még hozzávesszük azt az előírást, hogy 2 évenként csak egyszer bukhat a tanuló, akkor már sejtjük, milyen problémákkal küzdenek a pedagógusok a kevésbé motivált tanulók

esetében. Vendéglátóink szerint ez azért még egy belvárosi jó hírű iskolának is problémát jelent.

Megtudtuk azt is, hogy az iskolában komoly gyűjteménnyel rendelkező Természettudományi Múzeum működik, amelyet azonban nem tudtuk megtekinteni, mert a múzeum vezetője látogatásunkkor éppen nem tartózkodott az intézményben.

MUSEO DE CIENCIAS NATURALES
INSTITUTO FERRER SUÁREZ DE GRANADA

HISTORIA SALAS FOTOS ENLACES CONTACTO

Los acontecimientos son insuperables de la propia historia del Instituto, cuya S.D.P. aniversario de su fundación se cumple en Abril de 1995. Desde su creación (1945, Ley Fical) el primer catálogo de ciencias, D. Rafael Guerra y Álvarez, y uno de los introductores del darwinismo en España, ofreció una buena parte de las colecciones con que cuenta este Centro, siendo relevado por su estado en numerosos volúmenes nacionales e internacionales. Dicho material se refleja en un catálogo de 1996, precedido de una memoria educativa, redactado y revisado por dicho autor y de un extraordinario interés educativo y científico. Posteriormente, el catedrático D. José Yáñez también aportó que en la misma línea, y a él se deben las colecciones de etnobotánica de Amazonia Humana y la colección "El sistema" (perfiles de la especie) (mamíferos, reptiles, aves, etc.).

Ferrer Guerra y Álvarez (1884-1964) fundó el Museo de Ciencias Naturales de Granada en el gobierno del año 1938.

Este recinto el concepto de reclamaciones a todo tipo de elementos para que ciertos dependencias del Instituto fueran destinadas a lo que, en esta época, sería el mayor Museo de Historia Natural de toda Andalucía, se consiguiera en el Centro correspondiente del entonces Subsecretario del Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes, D. Manuel Barrios al arquitecto granadino D. Fernando Wilhelms, en la que se dan las instrucciones oportunas para que, a la par que diseñara la estructura se hiciera el estudio de los edificios que se iban a edificar (es el caso del edificio de las millocoetas para que fuera la sede del proyecto para el Museo).

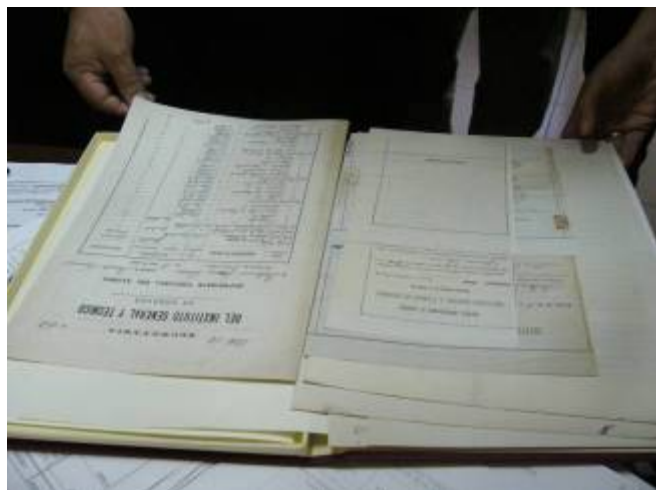
"...No dejó nada que no se hiciera en las obras de adaptación del Museo."

Por fin, años después. Largo viaje al museo. Bajo las directrices del que coordina y supervisando la reconstrucción y restauración interna de algunas dependencias del edificio, se consigue hoy no pocas dificultades, y nobles obitos, sea el apoyo del actual gobernador, con un convenio al año Ciento de la ciudad.

El material existente
Se muestra, entre otras cosas, aplicado en un proyecto y desarrollado por el Museo de Granada.

Végezetül igazgató úr saját irodájába invitált bennünket, ahol bizonyítékot is láthattunk arra, milyen nagy múltú iskolában járunk. Előkerültek ugyanis két hajdani diák iskolai dokumentumai, akiknek a neve később világszerte ismert lett. Ebben az épületben, az akkor még Instituto General y Técnico elnevezésű iskolában végezte középiskolai tanulmányait *Federico García Lorca* (1898–1936) spanyol költő, festő, zeneszerző, a legnagyobb 20. századi drámaírók egyike, valamint az egyik legjelentősebb kortárs spanyol irodalmárnak és gondolkodónak tartott, nemrégiben elhunyt *Francisco Ayala* (1906–2009) író, szociológus.

Az iskola csodálatos előcsarnokában készült búcsúzó csoportképünk.

IV.1.5. Biblioteca de Andalucía (Andalúziai Könyvtár, Granada)

Az Andalúziai Könyvtárban tett látogatásunk során *Javier Álvarez*, a könyvtár igazgatója, *Pilar Tassara* könyvtáros és *Mari Ángeles Chacón*, a Kulturális Osztály vezetője fogadott bennünket.

A fogadtatás nagyon barátságos volt. Először egy kisebb klubterembe invitáltak bennünket, ahol vendéglátóink bemutatkoztak, majd a könyvtárat bemutató angol nyelvű prezentációt tekinthettünk meg, amelyhez részletes magyarázatot fűzött Mari Ángeles Chacón szintén angol nyelven.

A tájékoztató során felmerülő kérdéseinkre részletes válaszokat kaptunk. Ezután tekinthettük meg a könyvtárat. Először az *Antonio Machado* spanyol költő (1875–1939) tiszteletére rendezett kiállítás egyik részét. Közben egy lépcsős színházterembe éppen óvodások és kisiskolások vonultak be, ahol éppen egy színházi előadás kezdődött, amely a könyvtár által felvállalt kulturális programok sorába illeszkedik. A Machado-kiállítás egy hatalmas kiállítóteremben folytatódott, ahol közben az igazgatóval és a könyvtárosokkal négy szemkötzt, illetve kis csoportokban beszélgettünk.

A könyvtár földszinti részének központi helyén, a főbejárat közelében található a médiatár, rengeteg VHS-video, CD, CD-ROM, DVD gyűjteménye. Az olvasók számítógéphez való hozzáférése is megoldott, bőségesen vannak számítógépek, amelyek a katalógusban, illetve a világhálón keresés mellett az elektronikus dokumentumokba betekintést is szolgálnak.

A földszinten található a folyóirat-olvasó is tágas térben, de ottlétünkkor szinte minden helyen ült olvasó.

A következő szinten további szabadpolcos állományrészeket és olvasói tereket találtunk, többek között itt helyezkedik el a nagyon hangulatosan kialakított gyerekkönyvtári részleg.

A speciális igényű olvasókat szolgáló berendezések is ezen a szinten vannak, továbbá a magyar szerzők (Márai Sándor, Eszterházy Péter, Szabó Magda, Passuth László) művei, illetve Magyarországról, Budapestről szóló útikönyvek is itt találhatóak.

A legfelső szint a látogatók elől elzárt terület, de mi itt is körülnézhattünk. Itt található a digitalizáló műhely, az antik könyvek gyűjteménye, valamint a feldolgozó munkát végző könyvtárosok munkahelyei. A könyvtárosokkal folytatott beszélgetéseink, az egyes szinteken tett sétánk, a tájékoztató prezentációban szereplő adatok, valamint a könyvtár honlapján található információk alapján az Andalúzai Könyvtárról az alábbiakat tudtuk meg:

Rövid könyvtártörténet

A kezdetek az 1983. évi könyvtári törvényre vezethetők vissza. Az 1983-as andalúziai könyvtári törvény 8. cikkelye definiálta az andalúziai tartományi önkormányzat központi könyvtáraként. A könyvtár funkciói 1987-ben körvonalazódtak. A könyvtár 1988-tól a régi Ninas Nobles Iskolában kapott helyet (az iskolát a 16. században alapították), amely nyilvános könyvtárként 1990-től működött. Mai, modern épületébe 1994-ben került.

Az utóbbi néhány évben a könyvtár eredeti struktúrája módosult, feladatköre kiszélesedett, és alkalmazza az új információs technológiákat.

A könyvtár feladatai

- a) Az andalúz bibliográfiai örökség gyűjtése, megőrzése, megóvása és hozzáférhetővé tétele. A gyűjtés minden olyan nyomtatott, audiovizuális és multimédia dokumentumra kiterjed, amelyet Andalúziában adtak ki, illetve Andalúziáról szól.
- b) Az andalúziai könyvtárak és információs központok hálózatainak központi könyvtáraként technikai támogatást nyújt a hálózat összes könyvtárának. Az Andalúziai Nyilvános Könyvtárak Hálózata 695 könyvtárból áll, az Andalúziai Speciális Könyvtárak és Dokumentációs Központok Hálózata pedig 99 könyvtárat tömörít.

Könyvtári részlegek

- a) *Bibliográfiai örökség osztály*
Az andalúziai dokumentumok köteles példányként történő fogadása, védelme, a bennük rögzített ismeretek terjesztése.
- b) *Folyóirat osztály*
Az andalúziai folyóiratok és újságok kezelése, őrzése és terjesztése.
- c) *Tájékoztató, információs és dokumentációs osztály*
Helyszíni és távoli kérések teljesítése, adatbázis-kezelés, weboldal karbantartása, a szabad hozzáférésű gyűjtemény kezelése, a hivatalos kiadványok gyűjtése.
- d) *Nyilvános olvasószolgálati osztály*
Technikai támogatást nyújt a hálózat könyvtárainak, terjeszti a katalogizálás és besorolás nemzetközi szabványos előírásait, irányítja a könyvtárközi kölcsönzést.
- e) *Kommunikációs osztály*
A könyvtár célja az, hogy kulturális centrummá és találkozási hellyé váljon a civil társadalom számára. Arra törekszik, hogy ingyenes kulturális programjain, könyvein és az olvasást segítő programon keresztül kiterjessze befolyását az egész városra. A kommunikációs osztály városi szintű kulturális programokat szervez, propagál és dokumentál. Felelős a könyvtár arculatáért, valamint koordinálja az Andalúziai Könyvtár kiadványait. A kulturális programok a legkülönbözőbb embercsoportokat célozva meg, változatos formában és témák köré szerveződnek: színházi előadások, történetmesélés, író-olvasó találkozók, műhelymunkák, irodalmi utak, koncertek és kiállítások. 2009 első félévében a kulturális programokon 1400 felnőtt és 3500 gyermek regisztrált, de a szervezők szerint a tényleges résztvevők száma ennél jóval több volt.

Gyűjtemények: a gyarapodás forrásai

- köteles példányok
- vásárlás
- ajándék
- csere

Gyűjtemények

a) *Andalúziai gyűjtemény*

A könyvtár állományának vitathatatlanul legfontosabb része az Andalúziában bármilyen formában kiadott vagy készített munkák köteles példányaiból álló gyűjtemény. Ez könyveket, brosúrákat, folyóiratokat, zenei kottákat, grafikus anyagokat, térképeket és tervrajzokat, posztereket, postai levelezőlapokat, zenei lemezeket, videókat, mikroformátumú anyagokat és számítógépes állományokat egyaránt magában foglal. Jelenleg ez a gyűjtemény teszi ki a könyvtár teljes állományának több mint felét.

b) *Kölcsönözhető állományrész*

Ez a szabad hozzáférésű gyűjtemény a bárki által kölcsönözhető dokumentumokat tartalmazza, amely nagy számban tartalmaz andalúziai szerzők által írt munkákat.

c) *Nyilvános hivatalos dokumentumok*

A könyvtár 2000 óta gyűjti az andalúziai közintézmények hivatalos kiadványait.

d) *Digitalizált folyóiratok gyűjteménye*

Az összes andalúziai tartomány folyóiratait, újságait tartalmazza, beleértve a Sevillában 1929-től kiadott „ABC”, illetve a Granadában 1932 óta megjelenő „Ideal” nevű folyóiratokat is.

e) *Magángyűjtemények*

Az Andalúziai könyvtár két magángyűjteményt is megvásárolt:

- Luis Rosales granadai születésű költő, esszéista (1910–1992) 17 ezer darabos gyűjteményét, valamint
- José Luis Cano spanyol író és irodalomkritikus (1912–1999) 10 ezer kötetet számláló kollekciónját.

f) *Speciális gyűjtemények*

- Térképgyűjtemény, amely a 16. századtól 1930-ig tartó időszakból származó értékes történelmi térképeket foglal magába. A gyűjtemény anyaga CD-ROM-on érhető el.
- Antik gyűjtemény: az 1901 előtt megjelentetett könyvek tartoznak ide. A legidősebb darab egy 1478-as kiadású ösnyomtatvány (Séneca összes munkái). Az egész gyűjteményt mikrofilmen rögzítették, illetve digitalizálták annak érdekében, hogy garantálhassák az állomány megőrzését.

- Kéziratgyűjtemény, amely csak egy kis ízelítő a kéziratokból. A legrégebbek egyike egy magával ragadó kézirat 1529-ből Cordobából, amely a Cordobai Egyetemi Szövetség megajándékozottjairól szól. A könyvtár megszerezte néhány érdekes könyv, mint például a Códex Granatensis kéziratának hasonmás kiadását, hogy az eredeti művek gyűjteményét ezzel bővítse.

Szolgáltatások

a) Helyi szolgáltatások

- hozzáférés az összes gyűjteményhez
- ingyenes internethasználat
- speciális igények
- fénymásolás
- folyóirat-olvasás

b) Távoli hozzáférés

- „Kérdezd a könyvtárost!” szolgáltatás: az Andalúziával, az Andalúziai Könyvtárral kapcsolatos, a világ bármely részéről érkező valamennyi kérdést spanyolul megválaszolja a könyvtár „La Biblioteca Responde” szolgáltatása keretében. A kérdéseket e-mailben vagy az online felületen keresztül lehet eljuttatni a könyvtárnak.

- Részvétel a „Kérdezz, a könyvtár válaszol” nemzeti programban, amelyet a Kulturális Minisztérium indított. Ezen szolgáltatáshoz is csatlakozott az Andalúziai Könyvtár, akkor érdemes igénybe venni, ha nem Andalúziával kapcsolatos kérdésre vár választ a szolgáltatást igénybe vevő.

Megjelenés a világhálón

- saját weboldal

- benne a saját elektronikus katalógus (ott jártunkkor az egyik könyvtári számítógép monitorján és 2009. decemberében itthonról)

- az andalúziai virtuális könyvtár weboldala
- az andalúziai nyilvános könyvtárak portálja
- interkulturális könyvtárak honlapja

Nyitva tartás

- Hétfőtől péntekig: 9–21 óráig
- Szombaton: 9–14 óráig

Az Andalúziai Könyvtárban tett látogatásunk az igazgató irodájában ért véget, ahol mindvégig nagyon barátságos vendéglátóink elbúcsúztak tőlünk.

IV.2. A meglátogatott olaszországi könyvtárak

IV.2.1. Látogatás az Università della Calabria Könyvtáraiban

A Calabria Egyetem 2001 óta működő új könyvtára amerikai stílusban épült, többszintes, és Dél-Itáliában a legnagyobb, 10 000 m² alapterületű. Három fő könyvtárból áll: a *Közgazdasági és Társadalomtudományi* (Biblioteca di Area Economico „E. Tarantelli”), a *Műszaki és Természettudományi* (Biblioteca di Area Tecnico-Scientifica), és a *Humán Tudományok Könyvtárából* (Biblioteca di Area Umanistica „F. E. Fagiani”). Mindez

a központi campusban található, s épp olyan jól működik, mint az Ágazatok-közi Kutatóközpontok kis számú szakosodott könyvtára.

A Calabria Egyetem könyvtári gyűjteménye gazdag ismeretanyaggal és szolgáltatásokkal áll az egyetemi diákok, a személyzet, a tanárok, az adminisztrátorok és a kutatók rendelkezésére. Ma az egyetem gyűjteménye több mint 450 000 kötetrel (köztük 600 ritkaság) és több mint 3300 előfizetéses folyóirattal büszkélkedik. Az elektronikus forrásaik is gyorsan gyarapodnak, jelen pillanatban több száz adatbázist és kb. 3000 elektronikus cikket tartalmaznak.

A Calabria Egyetemnek mintegy 40 000 hallgatója van.

Az egyetem mindhárom könyvtára közös katalógust épít (ALEPH és Metabib).

A könyvtárakat egy közös folyosó köti össze, ahol rendszeresen kiállításokat rendeznek.

IV.2.2. A Biblioteca di Area Umanisticat (BAU)

A humán tudományok könyvtárát 1986-ban alapították, és F. E. Fagianiról kapta nevét, aki a Calabria Egyetem etikaprofesszora volt.

A könyvtár tartalmát előzőleg hat különböző helyen őrizték. Művészetekkel, filozófiával, filológiával, nyelvészettel, módszertannal és történelemmel foglalkozó műveket egyesít ez az új könyvtár a régi Központi Könyvtár egyéb könyveivel együtt.

Specialitásuk a médiakönyvtár, ahol egyszerre több film, DVD és CD nézhető meg. Ezt a gyűjteményt elsősorban a kommunikációs tanszék használja.

Adományokból néhány speciális gyűjteménnyel is rendelkezik a könyvtár, ezek a különgyűjtemények csak helyben használhatók.

A könyvtár kulcsszerepet játszik a kar programjaiban. A fő szerepe az, hogy információt biztosítson mind a tanításhoz, mind a kutatáshoz. A könyvtár szabadpolcos rendszerű, az olvasótermekben lévő monográfiák ingyen igénybe vehetők. Minden látogatónak szabad a bejárása a könyvtárba, a könyveket megnézheti bárki, de a nem beiratkozott személyek nem kölcsönözhetnek.

A könyvtár hétfőtől péntekig 8,30-tól 20,30 óráig, és szombaton szintén 8,30-tól 13,30 óráig fogadja a látogatókat.

Minden diák és tanár számára elérhető a gyűjtemény. Külső felhasználóknak különleges engedély kell. Az UNICAL minden tagja rendelkezik egy elektronikus kártyával, ami a személyi számukhoz kapcsolódik. Az elektronikus kártya a regisztrációs pultnál kiváltható.

A kártya használatával lehet:

- könyvet kölcsönözni (kivéve folyóiratokat és speciális irodalmat)
- ellenőrizni a kölcsönzési nyilvántartást a könyvtári katalógusban
- meghosszabbítani vagy előjegyezni könyveket a könyvtári katalóguson keresztül
- használni az előtérbe kihelyezett OPAC-os számítógépeket
- használni a géptermet internetezésre
- fénymásolatot készíteni

Minden elsőéves hallgató könyvtárismereti órákon vesz részt, ahol megismerkedik a könyvtár felépítésével, az információkeresési technikákkal, az állomány összetételével. A könyvtárhasználati szeminárium felvehető egész évben érdeklődés esetén.

A szabadpolcos olvasótermekben 400 férőhelyes, lámpával megvilágított asztaloknál lehetőség van a saját számítógép használatára is. Naponta kb. 2000 fő látogatót fogadnak. A gépteremben 15 gép található és ugyanitt prezentációk, kisebb kiállítások előadások, szemináriumok megtartására is van lehetőség.

Az olvasótermi szabadpolcokon a Dewey-féle osztályozási rendszer szerint található a dokumentumok: humántudományok, filozófia, vallás, társadalomtudományok és művészetek témákban.

Minden szolgáltatást ingyenesen használhatnak a beiratkozott személyek. A kölcsönzés, az olvasóteremben a kézikönyvek és a periodikák használata nyitvatartási idő alatt lehetséges. A disszertációk és a speciális gyűjtemények csak meghatározott időben vehetők igénybe és az információs pultnál igényelhetők. A fekete-fehér fénymásolás önkiszolgáló rendszerben működik. A könyvtárközi kölcsönzést pedig csak hétköznap délelőtt lehet intézni.

A könyvtár tájékoztató munkatársai eligazító sétákat is tartanak a könyvtárhasználók számára a felmerülő igények szerint. A séták időpontjait közzéteszik az információs pult hirdetőjén és a könyvtár weboldalán.

A Humán Tudományok Könyvtárának állomány 250 000 darabból áll, ebből 30 000 feletti a periodikák száma. A weboldalon hozzáférhető az elektronikus keresés, valamint az e-folyóiratok és az adatbázisok.

Az 1200 előfizetett folyóirat legfrissebb számai ABC-sorrendben vannak elhelyezve, a régebbi számok pedig a „könyvtári toronyban” (raktár) találhatóak.

A könyvtár állományának egy része audiovizuális dokumentum: videók, CD-ROM-ok, DVD-k és floppyk, ezek a Média Könyvtárba kerültek elhelyezésre. A könyvtár katalógusában feldolgozva szerepelnek, így különböző szempontok szerint visszakereshetők.

A könyvtár helyet ad a Palatina Könyvtár mikrofilmjeinek, valamint más fontos kézirat és korai kiadású könyv mikrofilm-nyomatainak, amelyeket a könyvtári toronyba helyeztek el. A ritka könyvek és a speciális gyűjtemények szintén a könyvtári toronyba kerültek, ezekről az információs pultnál adnak tájékoztatást.

IV.2.3. Műszaki és Természettudományi Könyvtár (B.A.T.S.)

Felépítése, működése és szolgáltatásai hasonlóak az előző könyvtárhoz, 1999-ben alapították. Körülbelül 100 000 kötettel és 2675 folyóirattal rendelkeznek, amiből 527 nyomtatott és elektronikus formában, 283 csak elektronikusan található meg biológia, kémia, környezetvédelem, ökológia, fizika, vegyészet, matematika, mechanika, földtudományok, területrendezés, atomfizika témakörökben.

Az olvasóhelyiségekben egyszerre 204 főt képesek fogadni. Külön multimédiás terem is fogadja a felhasználókat.

A gépteremben itt is 15 számítógépen szabadon netezhetnek, kereshetnek, szörfözhetnek, menthetnek, letölthetnek és nyomtathatnak a beiratkozott személyek mágneskártyájukat használva.

A dokumentumok digitalizálását megkezdték, és terveik között szerepel ennek befejezése.

A könyvtár falait a kar egyik professzorától kapott, 64 művészeti alkotásból álló gyűjtemény, köztük saját képei díszítik.

IV.2.4. Istituto Technico Agrario Statale „G. Tomassi”

Az Istituto Technico Agrario Statale „G. Tomassi” mezőgazdasági szakközépiskolát 1948-ban alapították. Jelenleg egy másik, művészeti tárgyakat oktató, cosenzai szakközépiskolával összevonták, ez azt jelenti, hogy egy igazgató és adminisztratív személyzet irányítja az intézményt, de két telephelyen folyik a tanítás.

Az iskolának 150 tanulója van, ők öt osztályba járnak. Köztük 40 kínai diák is tanul, akik az olasz nyelvet emelt szinten tanulják. Az ő elhelyezésüket az iskola mellett található kollégiumban oldották meg.

A Tomassi Szakközépiskolában 25 pedagógus tanít, heti 18 óra a kötelező óraszámuk.

A tantárgyak sorában legfontosabb helyen az olasz nyelv áll, különös tekintettel a külföldi diákokra. Emellett a matematika a legfontosabb általános tárgy, és szintén fontosnak tartják az angol nyelv tanítását.

Az intézményben magas szintű gyakorlati oktatás is folyik: a közismereti tárgyak mellett mezőgazdasági alapismereteket is oktatnak, ezek leginkább az iskolában is termelt növények termesztésére és gondozására

ra irányulnak; ilyen pl. az olíva- és borfeldolgozás teljes munkafolyamatának megismerése és elsajátítása. A diákok maguk művelik meg az iskolához tartozó olajfáültetvényt, gyümölcsöst, szőlőskertet, és az üvegházakban különböző zöldségféléket is termelnek. Az iskola híres a nyersen sajtolt olívaolajáról és DONNICI jelzésű boráról, amelyek eladásából képesek az iskola működését segíteni. Speciális követelményei miatt az iskola „nehéz”, de tanulóik jó eredményei lehetővé teszik, hogy sok diájkuk folytassa tovább tanulmányait a felsőfokú oktatásban.

Az iskola könyvtára kis alapterületű. A könyvtárat vezető személy végzettségét tekintve tanár, könyvtárosi képzettsége nincs. Munkáját bizonyos összegű „tiszteletdíjjal” honorálják. A könyvtár minden nap, a tanítási idő alatt nyitva áll az iskola tanulói előtt.

Gyűjteményüket pályázatokon elnyert összegekből, valamint a kiadói (esetenként hibás) ajándékpéldányokból gyarapítják. A gyűjtőköri előírásoknak megfelelően elsősorban szakirodalmi anyagot (pl. a szőlőtermesztésről és borkészítésről), azon belül elektronikus dokumentumokkal bővítik az állományt. A könyvtárban mezőgazdasági szakfolyóiratokat is gyűjtenek, amelyeket 1 éves előfizetés útján kapnak meg. A könyvtár állománya mintegy 3000 dokumentum. Nagy hangsúlyt fektetnek az e-bookok gyűjtésére, amit egy miniszteri rendelet is előír.

A beszerzett dokumentumok adatait leltárkönyvben vezetik, amelyben feltüntetik:

- a beszerzés dátumát
- a mű szerzőségi adatait
- a darabszámot
- a beszerzési árat
- a szakrendi besorolását

A könyvtári állományt tematikusan helyezik el a polcokon. A könyvtári állományon belül megtalálhatók a kézikönyvtárban enciklopédiák, lexikonok és szótárak. Az állomány kisebb részét kitevő szépirodalmi műveket szerzői betűrendben tárolják. Külön része ennek az olasz szerzők műveiből összegyűjtött könyvek. A szakirodalmi anyagot témájuknak megfelelően különítik el. Az állomány többi részétől elkülönítve őrzik az elektronikus dokumentumokat és a folyóiratokat.

A könyvtár alapvető szolgáltatásai a dokumentumok helyben használata, valamint a kölcsönzés. Ezt kölcsönzési naplóban tartják nyilván, amelyben feltüntetik:

- a kölcsönzés dátumát
- a tanuló nevét
- a kikölcsönzött dokumentum címét

- a tanuló aláírását
- a visszahozás dátumát
- valamint a kiadó könyvtáros aláírását

A könyvtárban mindössze egy számítógép található, ezt a könyvtáros használja. Az állomány gépi feldolgozása megkezdődött saját maguk által kidolgozott adatbázisban.

Az iskolában minisztériumi ajánlás alapján olvasásfejlesztési program is zajlik: főként olasz-tanárok irányítása alatt speciális programokat indítottak mind a tanulók, mind a pedagógusok számára, ahol előadásokat, majd azt követően közös megbeszéléseket tartanak a diákok olvasmányélményei kapcsán.

IV.2.5. Látogatás a cosenzai „Nemzeti Könyvtárban”

Olaszország 10 régiójának mindegyikében működik egy-egy nemzeti könyvtár, melyet a Kulturális Minisztérium felügyel. A Calabria Régió Nemzeti Könyvtárát 1978-ban alapították a nápolyi Nemzeti Könyvtár fiókjaként, 1991 óta viszont önálló intézményként működik. Az épületet a XX. század elején az egyház építette *Camillo Sorgente* atya kezdeményezésére, akkor iskolaként működött. A II. világháborúban az épület régebbi részét lebombázták, az újabb rész megmaradt, és a könyvtár most ezekben a helyiségekben foglal helyet.

A Nemzeti Könyvtár 1985-ben költözött ide, jelenleg 94 munkatársuk van. Az óváros szívében lévő intézmény előtt – és az épületbe belépve is – a felújításkor előkerült ókori görög régészeti leletekből álló kiállítást nézheti meg a látogató.

A beiratkozás ingyenes a könyvtárba, egy arcképes kártya kitöltésével elfogadja a használó a könyvtárhasználati szabályzatot és kötelezi magát annak betartására. Megadandó a név, az igazolvány típusa és lejárata.

Zárt raktári rendszerű, a dokumentumok a lel-tári szám növekvő sorrendjében helyezkednek el. A kikölcsönzött dokumentumok helyén pedig őrjegy és a kötetet kikérő nyomtatvány egy példánya található.

A kölcsönzőben kell a dokumentumkérő lapot kitölteni: dátum, belépőkártya száma, a kért mű adatai, a kérő neve és aláírása, figyelmeztetések és a hivatal lehetséges válaszai szerepelnek.

MINISTERO PER I BENI E LE ATTIVITÀ CULTURALI	
BIBLIOTECA NAZIONALE DI COSENZA	
Tessera N. _____	Data del rilascio _____
Cognome e Nome _____	
Documento di riconoscimento _____	
Scadenza _____	
FIRMA	

A könyvtár 60 000 dokumentummal rendelkezik, amit az SBN integrált könyvtári rendszerrel feldolgoztak. Több könyvtárral közös katalógust építenek a régió belül, melyek honlapjukról elérhetőek (<http://www.bncs.librari.beniculturali.it>).

Állományuk vásárlással, ajándékozással bővül, a kiadóktól pedig kötelezpéldányt kapnak. A könyvtár hétköznap 9,00-tól 19,30-ig, szombaton 9,00-tól 13,30-ig van nyitva, és naponta körülbelül 20 látogatójuk van.

Mod. 19
AN.3.R.2.5

Ministero per i Beni
e le Attività Culturali

Biblioteca Nazionale Cosenza

Modulo per la richiesta di documenti
in lettura Parte A

Data / /

Carta d'entrata / Permesso / Tessera N. _____

Opera richiesta

Collocazione _____

Autore _____

Titolo _____

Vol., parte o annata _____

Richiedente

Cognome e nome _____

Firma _____

Avvertenze
Prima di lasciare la Biblioteca i lettori devono restituire tutti i
documenti avuti in lettura al banco della distribuzione

Risposte dell'Ufficio

Il documento risulta:

☐ In lettura	☐ In riproduzione
☐ In prestito	☐ In prestito
☐ In deposito	☐ In attesa di conservazione
☐ In esaurimento	☐ La collocazione è errata. Si controlli il catalogo.
☐ A rilegare	
☐ _____	L'Addetto _____

A kölcsönző helyiségben szerzői, tárgyszó, elektronikus katalógust (OPAC) használhatnak a kereséshez a munkatársak. Külön katalógust építettek *Corrado Alvaro* írónak és *Bellini* zeneszerzőnek. A könyvtárközi kölcsönzés lehetséges, e-mailen keresztül kérhető és a szállítási költségeket az IFLA fizeti.

Az olvasóhelyiségekben szabadpolcos rendszerben található a nem kölcsönözhető kézikönyvek. Körülbelül 200 folyóirat legfrissebb számai is itt kerültek elhelyezésre, a régebbi példányok raktárban vannak. A multimédiás teremben hét számítógép ingyenesen áll a felhasználók rendelkezésére keresésre, kutatásra.

Külön helyiségben szintén szabadpolcon vannak a régi könyvek és dokumentumok, illetve azok hiteles másolatai, továbbá a honismereti gyűjtemény.

Külön állományt képez a zenei részleg, ahol kiállítás és koncertterem is található. Az itt lévő kötetek száma kb. 14 000, az elektronikus do-

kumentumoké pedig 1300. Gyűjtik többek között *Gianandrea Gavazzeni*, *Stanislao e Giuseppe Giacomantonio* és *Giuseppe Scalzo* munkáit.

A könyvtár könyvkiadással is foglalkozik.

IV.2.6. Giacomantonio Konzervatórium könyvtára

A cosenzai „*Giacomantonio Konzervatórium*” könyvtára a város legrégebbi kerületében, az Óvárosban található. A volt bencés apátság épületébe 1970-ben költözött be a konzervatórium.

A zenei képzést 8 éves kortól kezdik, alap- és középfokú oktatás folyik az intézetben. Terveik között szerepel, hogy egyetem legyen a konzervatóriumból. A mintegy 1000 hallgatót 130 tanár oktatja. Húsz hangszeren folyik a képzés.

Az iskola könyvtárát 1972-ben hozták létre. Jelenleg három könyvtáros dolgozik itt: a könyvtárvezető és két munkatársa. Egyikük a katalogizálásért felelős, a másik a kölcsönzéseket bonyolítja.

Kezdetben nagyon kicsi volt a könyvtár és az állomány, de folyamatosan bővítették az elmúlt évek során. A közepes nagyságú könyvtár csak zenei és zenetörténeti dokumentumokat, könyveket, kottákat, CD-ket gyűjt. Kiadói adományokból és vásárlásból gyarapítják a gyűjteményt. Jelenleg 10 ezer könyv, CD és DVD található a könyvtár állományában.

A gyakorlati zeneoktatás mellett ének- és elméleti zeneoktatás is folyik. Ezek keretében a barokk zenétől kezdve a legmodernebb zenei irányzatokat (pl. jazz, elektronikus zene) is tanítják hallgatóiknak. Az oktatás formája egyéni és csoportos. Saját, klasszikus zenét játszó, nagyzenekarral is rendelkezik a konzervatórium.

A könyvtárát a konzervatórium növendékei és tanárai használják. Külföldi hallgatóik engedéllyel szintén látogathatják a könyvtárát. Naponta 9-től 13-ig és 15-től 18 óráig vannak nyitva.

A szolgáltatásaik között szerepel a helyi állomány (könyvek és kották) kölcsönzése, könyvtárközi kölcsönzés némi korlátozással, valamint bibliográfiai adatszolgáltatás és kutatás. Az olvasóteremben tematikus könyvtárkatalógus, régi gyűjtemények katalógusa, a helyben használ-

ható könyvek (pl. fontos zenei szótárak, enciklopédiák, illetve régi könyvek újranyomtatott példányai), fénymásoló és négy számítógép áll az olvasók rendelkezésére. Terveik között médiatár létrehozása is szerepel, amelyben a zeneművek helyben hallgatását is lehetővé tennék. 1995 óta katalogizálják állományukat: ez kezdetben a hagyományos cédulakatalógust jelentette, az egyes tételeket tematikusan, hangszerek szerint katalogizálták. 2007 óta építik számítógépes adatbázisukat (SBN), amely része a Cosenzai Nemzeti Könyvtárnak (Biblioteca Nazionale di Cosenza). Céljuk az volt, hogy fejlődjenek a számítógépes katalogizálás terén, és egyúttal megkönnyítsék szolgáltatásaik elérését az olvasóközönség számára. Jelenleg még csak a könyvek feldolgozásánál tartanak (pl. zeneirodalom történeti monográfiája), de jövőbeni terük, hogy az összes kottát és a könyvtárban megtalálható folyóiratokat is felvigyék a számítógépes adatbázisba. Az online katalógus azért már most is lehetővé teszi a könyvtárhasználók számára a könyvtár könyvei között a gyors és hatékony keresést: már láthatók a feldolgozott könyvtári állomány adatai a Nemzeti Könyvtár Rendszerének három weboldalán (www.sbn.it; www.interculturale.it; www.bncs.metavista.it). A katalogizálást egy könyvtáros kolléga végzi.

IV.2.7. Látogatás a rendei „Városi Könyvtárban”

A könyvtárat egy hete adták át a helyhatósági választások alkalmából, amely a városi könyvtár immár negyedik új egységének számít. A főkönyvtár mellett a gyermekkönyvtár és a régi könyvek gyűjteménye képez külön egységet. Az egyetem közelsége miatt elsősorban diák

közönségre számítanak, de bárki beiratkozhat. Nyilvános közkönyvtár.

Az igényesen megtervezett épületben korszerű, szép berendezéseket láttunk. A földszinten, a fogadó pulton kívül konferenciaterem található, amely egyben kiállításoknak is helyet ad, ezeket a helyiségeket bérleti díj nélkül igénybe lehet venni.

Az itt lévő két olvasóterem egyikében hamarosan médiatárat fognak kialakítani. A másikban Calabria kb. 1400 darabból álló helytörténeti gyűjteménye került elhelyezésre. Látogatásunkkor füzetben regisztrálták a helyben használatot, ez a

része a gyűjteménynek nem kölcsönözhető. Az állományt videokamerával védik.

Külön helyiségben van öt számítógép elhelyezve, amit maximum 1 órára vehetnek igénybe a használók.

Az emeleten két iroda és három olvasóhelyiség található. Az egyik helyiségben került elhelyezésre a 990 dokumentumból álló régi könyvek gyűjteménye, amely a kulturális örökség részét képezi. 20 éve kapták adományként, és hamarosan restaurálni fogják az elég rossz állapotban lévő köteteket, amit magunk is láthattunk. Terveik között szerepel digitalizálásuk, természetesen ezek a könyvek sem kölcsönözhetők.

A dokumentumokat, szépirodalmat, kézikönyveket vásárolják, és a Calabria-gyűjteményt folyamatosan bővítik.

A könyvtár hétfőtől péntekig 8,00–19,00 óráig, szombaton 8,00–14,00 óráig tart nyitva. Hat könyvtáros dolgozik két műszakban, ebből három főnek egyetemi végzettsége van, három fő pedig egyetemi diploma mellett 120 órás tanfolyamot végzett.

Ottlétünkör a könyvtár nem működött még rendeltetésszerűen, az állomány átköltötése sem fejeződött be, a gépek beüzemelése még nem történt meg. Viszont a már ott lévő gyűjteményt, az olvasókat és a tanulni vágyókat így is fogadták.

IV.2.8. Istituto Istruzione Superiore IPAA – IPSSAR „F. Todaro”

A rendei *Istituto Istruzione Superiore IPAA – IPSSAR „F. Todaro”* szakközépiskolát *Pietro Fabiano* alapította 50 évvel ezelőtt. Az iskola környezettudományi, mezőgazdasági, vegyipari és vendéglátóipari szakközépiskola. Mintegy 530 tanuló végzi itt középiskolai tanulmányait, emellett felnőttképzés is folyik az intézmény falai között. Összesen 80 pedagógus tanítja a diákokat.

A könyvtár sokáig elhanyagolt állapotban létezett, a jelenlegi könyvtáros kolléganő négy éve vette át elődjétől az állomány gondozásának feladatát. Az eredetileg olasztanárként az iskolában dolgozó könyvtáros a káoszból rendet a rendei városi és a cosenzai Nemzeti Könyvtárban dolgozó kollégák segítségével tudott teremteni. Hatalmas munkát kellett elvégeznie, mert semmilyen katalógus, leltárkönyv, kölcsönzési nyilvántartás nem létezett korábban. A korábbi években heti 18, jelenleg heti 36 órában végzi a könyvtárosi feladatokat.

Az állomány négy éve fejlődik is: beszerzéseiket az iskola által biztosított éves pénzkeretből és ajándékpéldányokból valósítják meg. Mára mintegy 7000 könyv, elektronikus dokumentum és folyóirat található a könyvtárban. Az állomány egységekre tagolódik. Szépirodalmi könyvek kisebb számban vannak, elsősorban olasz szépirodalmi sorozatok teszik ki ennek zömét.

A terem egyik végében a „humán tantárgyak” (pl. olasz irodalom és nyelvtan, történelem, pedagógia, művészetek, földrajz és idegen nyelvek) dokumentumai sorakoznak a polcokon. Elkülönülve tárolják a természettudományos tantárgyak (matematika, fizika stb.), valamint a szakmai tantárgyak (műszaki, technikai, háztartástani, egészségügyi stb.) könyveit. A két állományegység a teljes állomány 2/3-át jelenti. A szakmai tárgyakhoz kapcsolódó video- és DVD-anyagokat elzárt szekrényben, leltári számuk sorrendjében tárolják. A kézikönyvtárban enciklopédiák, lexikonok, szótárak találhatóak, és külön helyezték el a helyismereti gyűjteményüket.

Elkülönítve tárolják a tanulók számára rászorultsági alapon biztosított tankönyveket, illetve a végzett tanulók által írt „szakdolgozatokat” is. A folyóiratok részlegében szinte teljes egészében mezőgazdasági jellegű kiadványok sorakoznak. Ezeket ingyenes példányként, ajándékként kapják, nincs előfizetésük az időszaki kiadványokra.

A könyvtár nagy, kb. 80 m² alapterületű, egy légtérű teremben található. Az itt tartott órákon húsz tanulónak van megfelelő férőhely.

A könyvtári állomány használói elsősorban az iskola diákjai, őket naponta 9 és 12 óra között fogadja a könyvtáros. A könyvtárhelyiségben betartandó könyvtárhasználati szabályokat jól látható helyen kifüggesztették.

Ezek közül néhány előírás:

- a kölcsönzési idő 3 hét
- legfeljebb három alkalommal hosszabbítható a kölcsönzés ideje
- a megrongált, összefirkált dokumentumokat pótolni kell, ha ez nem lehetséges, az árát meg kell téríteni

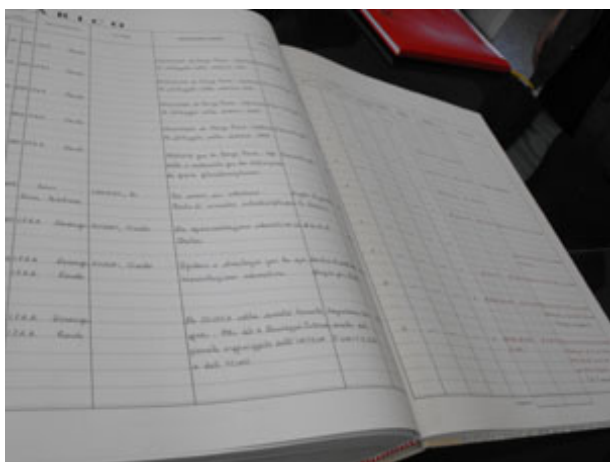
A könyvek nyilvántartása rendkívül alapos és következetes: valamennyi könyvön feltüntetik a tulajdonbélyegzőt (ez az általunk látott könyvtárak egy részében nem mindig jellemző): a címlapverzón, a 30. oldalon és az utolsó szövegoldalon láthatók ezek. A könyvek gerincén és belső borítóján a könyvtáros által készített címkén megtalálható a Dewey-féle tizedes osztá-

lyozásnak megfelelő kulcsszó, a raktári rendnek megfelelő sorszám, valamint az iskola és a város neve. A tárgyszó és a leltári szám a verzón található.

A könyvek adatait leltárkönyvben rögzítik. Ennek a következő rovatai vannak:

- leltári szám
- az állományba vétel dátuma
- a beszerzés forrása
- a mű szerzőségi adatai: szerző, cím

- a kiadó neve
- a kiadás éve,
- példányszám,
- a dokumentum ára
- az összes darabszám és ár (lira / EUR)
- megjegyzések, lelőhely

A hagyományos leltári nyilvántartás mellett a WINIRIDE 4.0 számítógépes katalógusban is rögzítik a dokumentumok adatait. Ez a rendszer a nálunk is jól ismert ISIS programra épül. A gyakran kölcsönzött könyveket már felvitték a rendszerbe, így a katalógus-

ban már 3295 db tétel található. A katalógusban a több szempontú visszakeresésre (szerző, cím, kiadó, tárgyszó stb.) is van mód.

Hagyományos cédulakatalógus a könyvtárban nincs. Helyette kötetkatalógust vezet a könyvtáros, amelyben témakörönként tünteti fel a dokumentumok lelőhelyadatait (topográfiai / lelőhelyregiszter).

A könyvtár kölcsönzési nyilvántartása osztályonként történik. A „kölcsönzőkönyv”-ben feltüntetik:

- a kölcsönzés dátumát
- a kölcsönző tanuló nevét és aláírását
- a kölcsönzött dokumentum címét
- a visszahozás dátumát

IV.2.9. Istituto Technico Industriale Statale „A. Monaco”

A cosenzai *Istituto Technico Industriale Statale „A. Monaco”* szakközépiskolát 1920-ban alapították, ahol gépészeti és műszaki oktatás folyik nappali és felnőttképzés keretén belül.

A nappali képzésben 1300 diák tanul 118 tanár irányítása mellett. Heti 36 óra a tanulók óraszám, hétfőtől szombatig járnak iskolába. Összesen 58 osztályuk van, amelyekben 20-27 tanuló van. Ők a legkülönfélébb szakokon sajátítják el a szakmai ismereteket, ilyenek pl. az elektronika, elektrotechnika (e két képzés szinte teljesen azonos, ezért a folyamatban lévő oktatási reform során össze kívánják vonni), gépészet és az informatika.

A közismereti és elméleti szakmai tantárgyakat heti 20 órában, a szakmai gyakorlati órákat pedig heti 16 órában oktatják. Ez utóbbiakat az iskola épületében található tanműhelyekben tartják meg a tanárok. Az iskolai szakmai képzést kiegészíti egy minden évben kötelező két-hónapos szakmai gyakorlat, amelyet különböző cégeknél, vállalatoknál kell a diákoknak letölteni.

A cégek visszajelzéséből lehet tudni, hogy az intézmény magas szintű szakmai képzést nyújt. Ezt bizonyítja az is, hogy a szakközépiskolát sikeresen elvégző tanulók nagy része egyetemen folytatja tanulmányait, csak kisebb részük helyezkedik el a szakmájának megfelelő munkahelyen vagy éppen vállalkozó lesz. Az iskola elsőként küldhetett diákokat a Leonardo Program segítségével külföldi tanulmányútra.

A felnőttképzésben 200 fő vesz részt, a képzés heti 29 órában folyik ugyanazokon a szakokon, mint a nappali képzésben.

A szakközépiskola könyvtára az iskola központi épületében található, eredetileg ez is tanterem volt, ahol a tanulók az itt tárolt könyveket használhatták az órai felkészülésre. Négy évvel ezelőtt alakították át a termet könyvtárrá.

Az érdeklődő diákok előtt hétfőtől péntekig 8 és 14 óra, szombaton 8 és 11 óra között van nyitva. A felnőttképzés napjain (hétfőn és szerdán) 18.30-ig várja a könyvtáros az olvasókat, kölcsönzőket.

A könyvtáros kolleganő eredetileg olasz szakos tanár, az alapvető szakmai ismereteket az egyetem elvégzése utáni könyvtáros tanfolyamon szerezte meg.

A könyvtárban 15 férőhely van, időnként órákat is tartanak itt. Lehetőség van folyóiratok, kézikönyvek helyben használatára, valamint a könyvtári állomány kölcsönzésére.

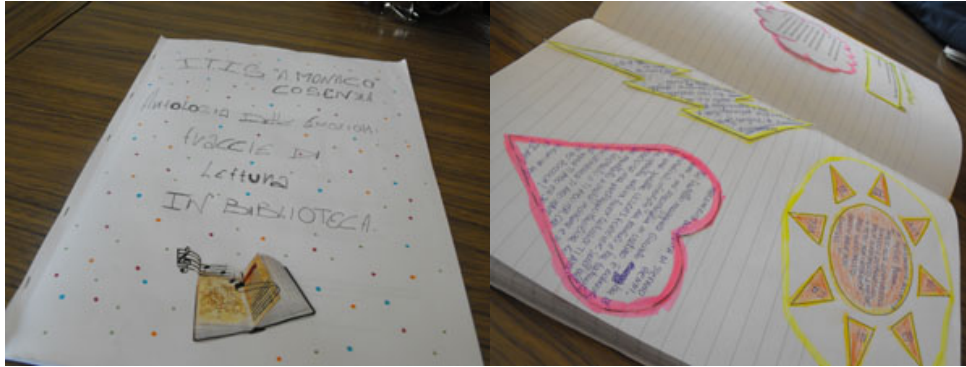
Az állomány 8000 dokumentumból áll. Az állományt a kiadók által adományozott könyvekkel, valamint vásárlás útján folyamatosan gyarapítják. Kisebb részben szépirodalmat, történelmi műveket, nagyobb részben műszaki, technikai és módszertani szakirodalmat gyűjtenek. Nagy hangsúlyt fektetnek a műszaki témájú szakfolyóiratok beszerzésére is, sőt a 10 szakmai időszaki kiadvány 1-1 példányát az iskolai laborokban is elhelyezik, hogy a tanulók és a pedagógusok még gyorsabban tájékozódhassanak az adott szakterület legújabb fejleményeiről.

A könyvtár polcain elhelyezett könyvek több egységre tagolódnak. Elkülönítve tárolják a szépirodalmi anyagot, ebben leginkább olasz regények, de a 1945 utáni külföldi szépirodalom válogatott gyűjteménye is megtalálható. A szakirodalmi dokumentumokon belül elkülönítették a kézikönyvtárat, amelynek polcain a legfontosabb enciklopédiák és szótárak sorakoznak. A többi szakirodalom a könyvtáros által készített tematikus sorrendben helyezkedik el. A könyvek gerincén is feltüntetik azt a tárgyszót, amely alapján a könyveket a polcokon elhelyezik. A könyvtárban megtalálható a hagyományos cédulakatalógus, valamint az elmúlt években a könyvtár teljes állományát feldolgozták saját fejlesztésű számítógépes adatbázisukban (tehát integrált könyvtári rendszerük nincs, amely a feldolgozási munkát segítené). Ebben szerzőre és címre lehet keresni.

A könyvtár a helybenhasználaton kívül természetesen kölcsönöz is dokumentumokat. A kölcsönzést is sokan igénybe veszik. A könyvtáros a kölcsönzéseket a nagyalakú kölcsönzőfüzetben tartja nyilván. Ennek különböző rovatai vannak:

- a kölcsönzés sorszáma
- a kölcsönzés dátuma
- a kölcsönző tanuló neve, osztálya és aláírása
- a kölcsönzött dokumentum szerzője, címe és leltári száma
- a visszahozatal ideje

A könyvtár nagyon hatékony módon valósítja meg a központilag indított olvasásnépszerűsítési programot. Tanulóik számára „Emlékkönyv”-et hoztak létre, amelybe bárki ismertetőt írhat az általa olvasott könyv ajánlásaképpen. A mottójuk: „Gondolkozz, ahogy érzel.” A legjobb „ajánlásokat” az iskolai újságban is leközlik, ezzel is népszerűsítik a programot, amelyben eddig már 700 diák vett részt.

Végezetül álljon itt két gondolat az olvasmányélmények közül, melyek az iskola újságjában is megjelentek:

„Ha az idősek többet beszélgetnének a fiatalokkal, és ha a fiatalok meghallanák az időseket, valami változna. A tapasztalat növekedést ad.” (S. Tamaro: Egy hang)

„ A legfontosabb dolog, amit megtanulsz majd az életben: tudj egyedül lenni! Előbb-utóbb eljön az az idő, amikor egyedül leszel önmagaddal. El kell, hogy viseld ezt, szembe kell, hogy nézz saját magaddal!” (K. Gallmann: Álom Afrikáról)

Csoportkép a „A. Monaco Szakközépiskolában”

V. Összegzés

Mind a két tanulmányút segítette a résztvevőket, hogy ne csak a meglátogatott országok könyvtári rendszerét ismerhessék meg, hanem saját országunk könyvtárpolitikáját is más megvilágításban láthassák. A külföldi tapasztalatok tükröt tartanak önmagunk elé. A látottak alapján elmondhatjuk, hogy mind a spanyol, mind az olasz könyvtárügy súlyos problémákkal küzd.

A kiutat keresve hasonló megoldásokat láthattunk. A két fő útirány minden esetben az olvasóvá nevelés, illetve a könyvtárhasználó-képzés. Hasonlóan a hazai kezdeményezésekhez, az iskolán keresztül igyekszik a kultúrpolitika lépni. Mint ahogy az egész Unióra jellemző a fő anyagi források különböző csatornákon érkeznek, s nem direkt módon a könyvtárak felé. Az iskolai könyvtáraknak így még nagyobb szerep jut mind a két hatalmas munkában.

Tapasztalatokkal gazdagodva tértünk haza. A látottak alapján újragondolhatjuk munkánkat, az ötleteket hasznosítva dolgozhatunk tovább.